

Popiežius

- Joseph Ratzinger / Benediktas XVI
JĖZUS IŠ NAZARETO
II dalis. Nuo įžengimo į Jeruzalę iki prisikėlimo
Ištrauka 2

Bažnyčios dokumentai

- Dvasininkijos kongregacija
KUNIGO MISIONIERIŠKOJI TAPATYBĖ BAŽNYČIOJE
KAIP ESMINIS *TRIA MUNERA MATMUO*
Aplinkraštis 8

Bažnyčia Lietuvoje

- Paminėtas kardinolo A. J. Bačkio kunigystės 50-metis 19
Šv. Kazimiero atleidai Panevėžio katedroje 21
Vilkaviškio vyskupijos kunigų susitikimas 21

Homilijos

- LOZORIAUS PRIKĖLIMAS
V gavėnios sekmadienis (A) 23

Bažnyčia pasaulyje

- Kunigų stygiaus problema nespręstina skubotomis reformomis 24
Stiprinamos filosofijos studijos bažnytinėse aukštosiose mokyklose 24
Pristatyta popiežiaus knyga 24

Joseph Ratzinger
Benediktas XVI

JĖZUS IŠ NAZARETO

II dalis

Nuo įžengimo į Jeruzalę iki prisikėlimo

Maloniai leidus „Katalikų pasaulio leidinių“ leidyklai, spausdiname ištrauką iš šios leidyklos spaudai rengiamos naujos popiežiaus knygos „Jėzus iš Nazareto. Nuo įžengimo į Jeruzalę iki prisikėlimo“. Knyga lietuvių kalba pasirodys šiais metais.

1 skyrius

ĮŽENGIMAS Į JERUZALĘ IR PREKIAUTOJŲ IŠVARYMAS IŠ ŠVENTYKLOS

1. Įžengimas į Jeruzalę

Jono evangelijoje pranešama apie tris Paschos šventes, Jėzaus šventas viešosios veiklos laikotarpiu: pirmąją Paschą, susijusią su prekyautojų išvarymu iš šventyklos (2, 13–25), duonos padauginimo Paschą (6, 4) ir galiausiai mirties ir prisikėlimo Paschą (pvz., 12, 1; 13, 1), tapusią „Jo“ didžiąja Pascha, kuria remiasi krikščioniškoji Velykų šventė, krikščionių Pascha. Sinoptikai perteikė tik *vieną* – kryžiaus ir prisikėlimo – Paschą; Luko evangelijoje Jėzaus kelias tiesiog atrodo kaip vienintelis piligriminis kopimas iš Galilėjos į Jeruzalę.

Pirmiausia tai „kopimas“ geografine prasme: Genezaretas ežeras yra maždaug 200 metrų žemiau jūros lygio, Jeruzalė – vidutiniškai 760 metrų aukščiau. Kiekvienas iš sinoptikų kaip to kopsmo pakopas perteikė tris Jėzaus pranašystes apie kančią, taip kartu darydami užuominą į vidinį kopsmą išoriniame kelyje, kilimą į šventyklą kaip į vietą, kurią Dievas panoręs išsirinkti „kaip buveinę savo vardui“ – taip šventykla apibūdinama Pakartoto Įstatymo knygoje (12, 11; 14, 23).

Galutinis Jėzaus šio „kopsmo“ tikslas – senąsias aukas pakeičiantis savęs paaukojimas ant kryžiaus; Laiške žydams tas kopimas vaizduojamas kaip kilimas į nebe žmogaus rankų darbo palapinę, tai yra į patį dangų, į Dievo veido akivaizdą (9, 24). Šis kopimas paties Dievo veido akivaizdon veda per kryžių – tai kopimas į „meilę iki galo“ (plg. *Jn* 13, 1), kuri yra tikrasis Dievo kalnas.

Jėzaus piligriminio kelio tiesioginis tikslas, tiesa, yra Jeruzalė, Šventasis Miestas su savo šventykla, ir „žydu Pascha“, kaip jas vadina Jonas (2, 13). Jėzus iškelia

su Dvylika, tačiau pakeliui pamažu piligrimų būrys vis gausėjo; Matas ir Morkus pasakoja, kad iškeliaujant iš Jericho paskui Jėzų sekė jau gausinga minia (*Mt* 20, 29; *Mk* 10, 46).

Vienas įvykis paskutinėje kelio atkarpoje sustiprina būsimų dalykų lūkestį ir leidžia keliauninkams išvysti Jėzų visiškai naujame akiratyje. Prie kelio sėdi aklas elgeta Bartimiejus. Išgirdęs, kad tarp piligrimų yra Jėzus, ima nepaliaujamai šaukti: „Dovydo Sūnau, Jėzau, pasigailėk manęs!“ (*Mk* 10, 47). Kiti mėgina jį nuraminti, tačiau bergždžiai, ir Jėzus galiausiai jį pasišaukia. Į jo prašymą: „Rabuni, norėčiau praregėti“ Jėzus atsako: „Eik, tavo tikėjimas išgelbėjo tave.“

Bartimiejus vėl praregėjo ir „nusekė paskui Jėzų keliu“ (*Mk* 10, 48–52); tapęs regintis, jis kartu nukeliavo į Jeruzalę. Minia dabar pagauna Dovydo tema ir joje glūdinti mesianistinė viltis: galbūt tas Jėzus, su kuriuo jie traukia, tikrai yra lauktasis naujasis Dovydas; galbūt su Jo įžengimu į Šventąjį Miestą atėjo valanda, kai Jis atkurs Dovydo karalystę. Šią viltį sustiprina pasiruošimai, kurių su savo mokiniais imasi Jėzus. Iš Betfagės ir Betanijos Jėzus ateina prie Alyvų kalno, iš kur laukiama įžengiant Mesiją. Jis pasiunčia du mokinius sakdamas, jog jie suras pririštą asilaitį, kuriuo dar niekas nėra jojęs. Jie turi jį atrišti ir atvesti, o į galimą klausimą dėl tokio veiksmo teisėtumo atsakyti: „Jo reikia Viešpačiui“ (*Mk* 11, 3; *Lk* 19, 31). Mokiniai suranda asilaitį, sulaukia – kaip išpranašauta – klausimo, ką darą, atsako, kaip nurodyta, ir gauna leidimą jį vestis. Taip Jėzus įjoja į miestą ant pasiskolinto asilo, kurį paskui iškart liepia gražinti savininkui.

Šiandieniam skaitytojui visa tai gali atrodyti gana nekaltai, tačiau žydu amžininkui toks veiksmas kupinas slėpiningų sąsajų. Čia visur glūdi karalystės ir jos pažadų motyvas. Jėzus pasinaudoja visai Antikai žinota karaliaus teise rekvizuoti transporto priemones (plg. Pesch, *Markusevangelium II*, p. 180). Į karališkąją teisę nurodo ir tai, jog tuo gyvuliu niekas dar nėra jojęs. Tačiau svarbiausia, kad nuaidi Senojo Testamento žodžiai, suteikiantys visam vyksmui gilesnę reikšmę.

Tai pirmiausia *Pr* 49, 10 ir t. – Jokūbo palaiminimas, kuriuo Judui priskiriamas skeptras, valdovo lazda, nepalikianti jo, „kolei neateis tas, kuriam tai priklausos, – tada jam turės paklusti visos tautos“. Apie jį sakoma, kad jis riša savo asiluką prie vynmedžio (49, 11). Tad pririštas asilaitis kreipia į ateisiantįjį, į tą, kuriam „turės paklusti visos tautos“.

Dar svarbesnis yra *Zch* 9, 9 – tekstas, Mato ir Jono atvirai cituojamas „Verbų sekmadieniui“ paaiškinti: „Pasakykite Siono dukrai: štai atkeliauja tavo karalius. Jis

romus, jis joja ant asilės, lydimas asilaičio, nešulnio gyvulio jauniklio“ (*Mt* 21, 5; plg. *Zch* 9, 9; *Jn* 12, 15). Šių pranašo žodžių reikšmę Jėzaus figūrai suprasti jau išsamiai apmąstėme aiškindami palaiminimus romiesiems (plg. I dalis, p. 82–86). Jis yra karalius, sulaužantis karo lankus, taikos ir nuolankumo karalius, vargdienių karalius. Ir galiausiai matėme, kad jis valdo karalystę, besidriekiančią nuo jūros lig jūros ir aprėpiančią visą pasaulį (plg. ten pat, p. 84); sykiu mums buvo priminta visą pasaulį aprėpianti Jėzaus karalystė, kuri duonos laužymo bendruomenių, Jėzaus Kristaus bendruomenės, pavidalu kaip Jo taikos karalystė driekiasi nuo jūros ligi jūros (plg. ten pat, p. 86). Anuomet visa to nebuvo įmanoma išvysti, tačiau, žvelgiant retrospektyviai, matyti, kad pranašo regėjime apie tai slėpiningai užsiminta iš tolo.

Kol kas konstatuokime: Jėzus iš tiesų pretenduoja į karalius. Trokšta savo keliu bei veikla parodyti, kad Senojo Testamento pažadai Jame tapo tikrove. Senasis Testamentas kalba apie Jį – ir priešingai: Jis veikia ir gyvena Dievo žodyje, o ne vadovaudamasis savo paties programomis bei norais. Jo pretenzija remiasi klusnumu Jo Tėvo užduočiai. Jo kelias yra kelias Dievo žodžio viduje. Apeliavimu į *Zch* 9, 9 kartu atmetamas „zelotinis“ karalystės aiškinimas: Jėzus nesiremia smurtu, nepradeda karinio maišto prieš Romą. Jo galia kitokio pobūdžio: vienintele gelbinčia galia Jis laiko Dievo neturtą, Dievo taiką.

Grįžkime prie pasakojimo gijos. Asilaitis atvedamas Jėzui, ir dabar nutinka kai kas netikėta: mokiniai apdengia jį savo apsiaustais; Matas (21, 7) ir Morkus (11, 7) tiesiog sako: „Jėzus užsėdo ant viršaus“, o Lukas rašo: jie „užsodino Jėzų ant viršaus“ (19, 35). Tie patys žodžiai vartojami Pirmosios Karalių knygos pasakojime apie Saliamono pasodinimą į jo tėvo Dovydo sostą. Ten rašoma: karalius Dovydas kunigui Zadokui, pranašams Natanui ir Benajai nurodė: „Paimkite su savimi savo valdovo tarnus, užsodinkite mano sūnų Saliamoną ant mano mulo ir nuveskite prie Gihono. Tepatepa jį Izraelio karaliumi kunigas Zadokas ir pranašas Natanas...“ (1, 33 ir t.).

Apsiaustų paklojimas – irgi Izraelio karalystės tradicija (plg. 2 *Kar* 9, 13). Tai, ką daro mokiniai, yra pasodinimo į sostą judesys, būdingas Dovydo karalystės tradicijai ir atspindintis iš Dovydo tradicijos išaugusią mesianistinę viltį. Mokinių užsidegimas užkrečia kartu su Jėzumi į Jeruzalę atkeliavusius piligrimus; jie dabar tiesia savo drabužius ant kelio, kuriuo įžengia Jėzus. Skina nuo medžių šakeles ir šaukia 118-osios psalmės žodžiais, Izraelio piligriminės liturgijos maldos žodžiais, jų lūpose tampančiais Mesijo skelbimu: „Osana! Tebū-

nie palaimintas, kuris ateina Viešpaties vardu! Šlovė besiantinančiai mūsų tėvo Dovydo karalystei! Osana aukštybėse!“ (*Mk* 11, 9 ir t.; plg. *Ps* 118, 25 ir t.).

Ši sveikinimo šūksnį perteikia visi keturi evangelistai, nors ir kiekvienas savitu variantu. Į šiuos tradicijos istorijai ir paskirų evangelistų teologiniam požiūriui svarbius skirtumus mums čia gilintis nebūtina. Pasistenkime suprasti tik esminius momentus, juolab krikščioniškoji liturgija šiuos sveikinimo žodžius perėmė ir paaiškino remdamasi velykiniu Bažnyčios tikėjimu.

Pirmiausia šūksnis: „Osana!“ Iš pradžių šis žodis reiškė primygtinį prašymą, maždaug: o padėk gi man! Septintą Palapinių šventės dieną, septynis kartus sukdam aplink deginamosios aukos altorių, jį kaip maldaujama prašymą lietaus monotoniškai kartodavo kunigai. Tačiau kaip Palapinių šventė iš prašymo šventės virto džiaugsmo švente, lygiai taip ir prašymo šūksnis vis labiau darėsi džiaugsmo šūksniu (plg. Lohse, *ThWNT* IX, p. 682).

Tikriausiai jau Jėzaus laikais tas žodis buvo įgijęs ir mesianistinę reikšmę. Tad „Osana“ šūksnyje galime įžvelgti kartu su Jėzumi atkeliavusių piligrimų ir Jo mokinių daugiasluoksnių jausmų išraišką – džiugų Dievo aukštinimą šio įžengimo akimirka, viltį, išaušus Mesijo valandai, ir sykiu prašymą, kad Izraelin vėl ateitų Dovydo karalystė ir per ją – Dievo karalystė.

Tolesni 118-osios psalmės žodžiai: „Tebūnie palaimintas, kas įeina Viešpaties vardu“ iš pradžių buvo, kaip jau sakyta, Izraelio piligriminės liturgijos, kuria prie įėjimo į miestą ar šventyklą būdavo pasveikinami piligrimai, dalis. Tai rodo ir antra eilutės dalis: „Laiminame jus iš Viešpaties Namų.“ Tas atvykstantiems piligrimams kunigų tariamas palaiminimas buvo skiriamas ir jiems patiems. Tačiau žodžiai: „kuris įeina Viešpaties vardu“ ilgainiui įgijo mesianistinę reikšmę. Taip imtas vadinti tiesiog Dievo pažadėtasis. Taigi piligrimų palaiminimas virto Jėzaus, kuris sveikinamas kaip Ateinantysis Viešpaties vardu, kaip visų pažadų Lauktasis ir Skelbtasis, aukštinimu.

Ypatinga dovydišką gaida, aptinkama vien Morkaus tekste, mums tikriausiai perteikiamas pirmapradiškiausias anos valandos piligrimų lūkestis. Tuo tarpu Lukas, rašantis iš pagonių kilusiems krikščionims, „Osana“ ir sąsają su Dovydu visiškai išleido ir pakeitė per Kalėdas nuskambėjusiu šūksniu: „Ramybė danguje, šlovė aukštybėse!“ (19, 38; plg. 2, 14). Iš visų trijų sinoptinių evangelijų, taip pat iš Jono evangelijos tampa akivaizdu, kad Jėzaus mesijinio pašlovinimo scena vyko prie įėjimo į miestą, o tai darė ne Jeruzalės liaudis, bet Jėzaus palyda, kartu su juo įžengusi į Šventąjį Miestą.

Šitai primygtiniausiai parodo Matas, kuris po pasakojimo apie „Osana“ Jėzui, Dovydo Sūnui, toliau taip tęsia: „Jam įžengus į Jeruzalę, sujudo visas miestas ir klausinėjo: *Kas jis toksai?* O minios kalbėjo: *Tai pranašas Jėzus iš Galilėjos Nazareto*“ (Mt 21, 10 ir t.). Paralelė su istorija apie išminčius iš Rytų šalies akivaizdi. Ir tada Jeruzalės mieste nieko nežinota apie neseniai gimusį žydų karalių; tokia naujiena Jeruzalę suneramina (plg. Mt 2, 3). Dabar „išsigąstama“: Matas pavartoja žodį *eseísthē* (*seíō*), reiškiantį žemės drebėjimo sukeltą sukrėtimą.

Kažkokios nuotrupos apie pranašą iš Nazareto ausis jau buvo pasiekusios, tačiau Jeruzalei Jis, regis, nerūpėjo, nebuvo žinomas. Minia, pakelėje garbinusi Jėzų, nėra tas žmonių būrys, reikalavęs Jį nukryžiuoti. Šia dvejoja žinia apie Jėzaus nepažinimą, besireiškiantį abejingumu ir sykiu išgąščiu, jau kažkiek nuvokiama miesto tragedija, apie kurią Jėzus skelbė ne kartą, griežčiausiai savo eschatologinėje kalboje.

Tačiau Mato evangelijoje yra ir kito svarbaus savito kraičio apie Jėzaus sutikimą Šventajame Mieste. Išvarius prekiautojus iš šventyklos, vaikai šventykloje kartoja garbinimo žodžius: „Osana Dovydo Sūnui!“ (21, 15). Jėzus vaikų džiaugsmo šūksnį gina nuo „aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų“ nurodydamas Ps 8, 3: „Iš vaikų ir kūdikių lūpų parengi sau gyrių.“ Prie šios scenos dar grįšime aptardami prekiautojų išvaramą iš šventyklos. Čia pamėginkime suvokti, ką Jėzus norėjo pasakyti nuoroda į 8-ąją psalmę, atverdama ja plačią išganymo istorijos perspektyvą.

Ką jis turėjo galvoje, paaiškėja prisiminus visų evangelistų sinoptikų pateikiamą istoriją apie vaikus, nešamus Jėzui, „kad juos palytėtų“. Nepaisydamas mokinių, norėjusių apsaugoti Jį nuo tokio įkyrumo, draudimų tai daryti, Jėzus pašaukia vaikus prie savęs, deda ant jų rankas ir juos laimina. Šį savo elgesį paaiškina žodžiais: „Leiskite mažutėliams ateiti pas mane ir netrukdykite, nes tokių yra Dievo karalystė. Iš tiesų sakau jums: kas nepriima Dievo karalystės kaip kūdikis – neįeis į ją“ (Mk 10, 13–16). Vaikai, Jėzaus akimis, geriausiai atspindi tą mažumą Dievo akivaizdoje, kuris būtinas, kad galėtum įeiti pro „adatos ausį“, apie tai kalbama iškart po to einančiame pasakojime apie turtingą jaunuolį (Mk 10, 17–27).

Ankstesnėje scenoje Jėzus į mokinių ginčą, kas didesnis, atsakė pastatydamas tarp jų vaiką, apkabindamas jį ir pasakydamas: „Kas dėl manęs priima tokį vaikeli, tas priima mane...“ (Mk 9, 33–37). Jėzus susitapatina su vaikais – Jis pats tapo mažas. Kaip Sūnus Jis nieko nedaro iš savęs, bet veikia remdamasis Tėvu ir žvelgdamas į Jį.

Tada suprantama tampa paskesnė perikopė, kur kalbama nebe apie vaikus, bet apie „mažutėlius“ ir žodžiu „mažutėliai“ tiesiog nusakomi tikintieji, Jėzaus Kristaus mokinių bendruomenė (Mk 9, 42). Tikėdami jie atrado šį tikrąjį mažumą, vedantį žmogų į jo tiesą.

Taip vėl grįžtame prie vaikų „Osana“: 8-osios psalmės šviesoje tuo vaikų gyriumi užbėgama į priekį gyriui, kurį jau daug vėliau trauks Jo mažutėliai.

Tad šioje scenoje gimstančioji Bažnyčia pagrįstai galėjo įžvelgti esant pavaizduota tai, ką ji daro savo liturgijoje. Jau seniausiame mums žinomame liturginiame tekste – *Didachėje* (apie 100 m.) – prieš šventųjų dovanų dalijimą kartu su „Maranata“ pasirodo „Osana“: „Teateina malonė ir tepraeina šis pasaulis. Osana Dovydo Sūnui. Kas šventas, težengia čionai; kas toks nėra, teatsiverčia. *Maranata. Amen*“ (10, 6).

Labai anksti į liturgiją įėjo ir *Benedictus*: „Verbų sekmadienis“ gimstančiajai Bažnyčiai nebuvo praeitis. Kaip anuomet Viešpats ant asilaičio įžengė į Šventąjį Miestą, lygiai taip Bažnyčia regėjo jį vis iš naujo ateinantį kukliu duonos ir vyno pavidalu.

Šventojoje Eucharistijoje Bažnyčia sveikina Viešpatį kaip tą, kuris ateina dabar, kuris įžengė į ją, ir kartu kaip tą, kuris nuolatos lieka Ateinantysis ir mus gręžia į savo atėjimą. Kaip piligrimai einame Jo link; kaip piligrimas Jis ateina mūsų pasitikti, paimdamas mus į savo „kopsmą“ kryžiaus ir prisikėlimo, galutinės Jeruzalės, bendrystėje su Jo kūnu augančios jau šiame pasaulyje, linkme.

2. Prekiautojų išvaramas iš šventyklos

Morkus pasakoja, kad Jėzus po šio pasveikinimo nuėjo į šventyklą, viską apžiūrėjo ir, kadangi jau buvo vakaras, leidosi į Betaniją, kur tą savaitę gyveno. Kitą dieną Jis vėl pasirodė šventykloje ir ėmė varyti lauk prekiautojus ir pirkėjus: „išvartė pinigų keitėjų stalus bei karvelių pardavėjų suolus“ (11, 15).

Jėzus tokį savo poelgį grindžia Izaijo žodžiais, prie kurių priduria Jeremijo žodžius: „Mano namai vadinsis maldos namai visoms tautoms! O jūs pavertėte juos plėšikų lindyne“ (Mk 11, 17; plg. Iz 56, 7; Jer 7, 11). Ką jis padarė? Ką norėjo pasakyti?

Egzegetinėje literatūroje ryškios trys didžiosios aiškinimo kryptys, jas glaustai apmąstykime.

Pirmučiausia minėtina tezė, kad prekiautojų išvaramas iš šventyklos nereiškęs kėsinimosi į pačią šventy-

klą, bet buvęs susijęs su piktnaudžiavimais. Žinoma, prekyautojams užsiimti savo veikla buvo leista žydu valdžios, kuri iš to gaudavo daug pelno. Tad egzistavusios tvarkos požiūriu pinigų keitėjai ir karvelių pardavėjai veikė legaliai; juk ir akivaizdu, kad į šventyklos valiutą keisti įprastines romėnų monetas, kurios dėl imperatoriaus atvaizdo laikytos stabmeldyste, ir siūlyti aukojimui skirtus gyvūnus patogiausia buvo erdviame pagonių priešikiemyje. Tačiau tas šventyklos ir verslo suplakimas neatitiko pagonių priešikiemio šventykloje paskirties.

Jėzus savo poelgiu pasikėsino į šventyklos aristokratijos nustatytą tvarką, tačiau nepažeidė Įstatymo ir Pranašų – priešingai: iš pagrindų supuvusiai, „teise“ virtusiai praktikai Jis priešpriešino pirminę ir tikrąją teisę, Izraelio Dievo teisę. Tik taip galima paaiškinti, kodėl neįsikūso nei šventyklos policija, nei Antonijos pilyje pasirengusi romėnų kohorta. Šventyklos valdžia pasitenkino pasiteiravusi Jėzaus, kokia galia Jis tai daręs.

Šia prasme teisinga pirmiausia Vittorio Messori išsamiai pagrįsta tezė, kad Jėzus, išvarydamas prekyautojus iš šventyklos, elgėsi pagal Įstatymą ir priešinosi piktnaudžiavimui šventykla. Tačiau iš to daryti išvadą, jog Jėzus „iškyla kaip grynas reformuotojas, ginantis žydu šventumo nuostatus“ (taip teigė Eduardas Schweitzeris: cit. pagal Pesch. *Markusevangelium II*, p. 200), tai nesuprasti vyksmo reikšmės. Jėzus, kaip rodo Jo žodžiai, siekė gilesnių klodų – tiesiog ir dėl to, kad savo poelgiu norėjo įvykdyti Įstatymą ir Pranašus.

Tad prisiartiname prie antrojo, priešingo, aiškinimo – prie vyksmo interpretacijos politinės revoliucijos aspektu. Jau Apšvietos laikotarpiu būta bandymų Jėzų aiškinti kaip politinį maištininką. Tačiau tik dviejų tomų Roberto Eislerio veikale *Iesus basileus ou basileusas* (Heidelberg, 1926/30), remiantis Naujojo Testamento duomenų visuma, pamėginta nuosekliai parodyti, kad „Jėzus buvo apokaliptinio pobūdžio politinis revoliucionierius, sukėlęs Jeruzalėje maištą, romėnų suimtas ir nuteistas mirti“ (Hengel, *Was Jesus Revolutionär?*, p. 7). Knyga sulaukė milžiniško dėmesio, tačiau ypatingomis ketvirtojo dešimtmečio aplinkybėmis nepadarė ilgalaikio poveikio.

Tik septintajame dešimtmetyje išsirutuliojo dvasinė ir politinė aplinka, kurioje toks požiūris galėjo išskleisti savo ugningąją jėgą. Dabar Jėzaus kaip politinio revoliucionieriaus interpretacijai tariamą mokslinį pagrindą suteikė Samuelis George'as Frederickas Brandonas veikale *Jesus and the Zealots* (New York, 1967). Jėzus čia įkeliamas į zelotų sąjūdį, savo bibliiniu pagrindu laikiusį kunigą Finehą, Aarono anūką: Finehas ietimi perdū-

rė vieną su stabmelde susidėjusį izraelitą. „Uolieji“ jį dabar laikė pavyzdžiu, kaip ginti Įstatymą, vienatinio Dievo garbinimą (Sk 25).

Konkrečiai zelotų sąjūdis save kildino iš brolių Makabėjų tėvo Matatijo iniciatyvos: atsikirsdamas į mėginimą visiškai ištirpdyti Izraelį vieningoje helenistinėje kultūroje ir taip atimti iš jo religinę tapatybę, šis išpažino: „Karaliaus įsakams nepaklusime, nuo religijos nei į dešinę, nei į kairę nesuksime“ (1 Mak 2, 22). Šiais žodžiais prasidėjo sukilimas prieš helenistinę diktatūrą. Matatijas savo žodžius pavertė darbais: nužudė vyrą, kuris, paklusdamas helenistinei valdžiai, viešai norėjo aukoti dievams. „Tai pamatęs, Matatijas užsidegė uolumu... Tad pribėgęs atsimetėlį jis užmušė ant aukuro... Jis užsidegė uolumu ginti Įstatymą“ (1 Mak 2, 24 ir t.). Nuo tada „uolumas“ (gr. *zēlos*) tapo pagrindiniu žodžiu, reiškiančiu pasirengimą smurtu ginti Izraelio tikėjimą, Izraelio teisę ir laisvę.

Šiai zelotų *zelos* pakraipai priklausęs ir Jėzus – tokia Eislerio ir Brandono tezė, septintajame dešimtmetyje sukėlusį revoliucinių ir politinių teologijų bangą. Pagrindinis šios tezės įrodymas dabar yra prekyautojų išvaymas iš šventyklos, nedviprasmiškai smurto aktas, negalėjęs vykti be smurto, nors evangelistai šitai ir mėginę užmaskuoti. Politinis aktas buvęs ir Jėzaus, kaip Dovydo Sūnaus ir Dovydo karalystės atkūrėjo, pasveikinimas, o tai, kad romėnai nukryžiuo Jėzų apkaltinę jį „žydu karaliumi“, esą galutinai įrodo, jog jis buvo revoliucionierius – zelotas ir kaip revoliucionierius sulaukęs mirties bausmės.

Banga revoliucijos teologijų, kurios, remdamosi zelotiniu Jėzaus aiškinimu, bandė įteisinti smurtą kaip priemonę geresniam pasauliui – „Karalystei“ statydinti, dabar jau atslūgusi. Prieš mūsų akis nūnai yra drastiškai iškilę žiaurūs religiška motyvuoto smurto padariniai. Smurtu Dievo karalystė, žmoniškumo karalystė nestatydinama. Priešingai, tai mėgstamas Antikristo įrankis, kad ir kokio religinio idealizmo tas smurtas būtų įkvėptas. Jis tarnauja ne žmoniškumui, bet nežmoniškumui.

Tačiau kaip su Jėzumi? Ar Jis buvo zelotas? Ar prekyautojų išvaymas iš šventyklos buvo politinės revoliucijos pradžia? Kaip matėme pirmoje šio veikalo dalyje, tam iš pagrindų priešinga visa Jėzaus veikla ir žinia – pradedant gundymais dykumoje, krikštu Jordane, Kalno pamokslu ir baigiant palyginimu apie pasaulio teismą (Mt 25) bei atsakymu į Petro išpažinimą.

Ne, smurtinė pervarta, kitų žudymas Dievo vardu jam buvo svetima. Jo „uolumas“ dėl Dievo karalystės visiškai

kitoks. Nežinome, ką tiksliai piligrimai įsivaizdavo per Jėzaus „sodinimą į sostą“ kalbėdami apie „besiartinančią mūsų tėvo Dovydo karalystę“. Tačiau tai, ką pats galvojo ir ko troško, Jėzus labai aiškiai parodė savo veiksmais ir pranašiškais žodžiais, į kurių kontekstą save įkėlė.

Žinoma, asilaitis Dovydo laikais žymėjo jo karalystę; Zacharijas, vadovaudamasis šia tradicija, irgi leidžia naujam taikos karaliui įjoti į Šventąjį Miestą ant asilaičio. Tačiau Zacharijo ir juolab Jėzaus laikais galinųjų galios simboliu jau buvo tapęs žirgas, o asilas virtęs vargšų galviju ir visiškai kitokios karalystės įvaizdžiu.

Ir, žinoma, Zacharijas skelbia karalystę „nuo jūros ligi jūros“. Tačiau kaip tik taip jis palieka nacionalines ribas ir kreipia į naują visuotinumą, kai pasaulis bus suradęs Dievo taiką ir, įveikiant visas sienas, bus suvienytas vieno Dievo garbinimu. Karalystėje, apie kurią jis kalba, karo lankai sulaužyti. Kas jo knygoje tebėra slėpiningas regėjimas, kurio konkretus pavidalas iš tolo žvelgiant į ateitį dar negalėjo išryškėti, pamažu aiškėja Jėzaus veikloje, tačiau formą palengva įgyja tik Jam prisikėlus ir Evangelijai keliaujant pas pagonis. Bet ir Jėzaus įžengimo į Jeruzalę akimirka būta ryšio su vėlyvosiomis pranašystėmis – būtent į jas Jėzus įrikiavo savo veiklą, suteikdamas savo poelgiui kryptį, iš pagrindų priešingą zelotinei interpretacijai.

Zacharijo knygoje Jėzus surado ne tik ant asilaičio atvykstančio taikos karaliaus įvaizdį, bet ir regėjimą apie nužudytą piemenį, išgelbėjantį savo mirtimi, bei perdurtojo, į kurį visi žvelgs, įvaizdį. Dar vienas didžiulis kontekstas, kuriame Jis matė savo veiklą, yra kenčiančio Dievo tarno, pasiaukojamai atiduodančio savo gyvybę už daugelį ir taip atnešančio išganymą, regėjimas (plg. Iz 52, 13–53, 12). Šios vėlyvosios pranašystės yra aiškinamasis raktas, kuriuo Jėzus atveria Senąjį Testamentą; po Velykų, jomis remiantis, Jis pats taps raktu naujaip perskaityti Įstatymą ir Pranašus.

Pereikime dabar prie žodžių, kuriais Jėzus pats aiškina prekyautojų išvaramo iš šventyklos veiksma. Iš pradžių laikykimės Morkaus evangelijos, su kuria, nepaisant nedidelių variacijų, sutampa Mato ir Luko evangelijos. Morkus mums praneša, kad po išvaramo akto Jėzus „mokė“. Šio „mokymo“ esmė sutraukta į Jėzaus žodžius: „Argi neparašyta: *mano namai vadinsis maldos namai visoms tautoms!* O jūs pavertėte juos *plėšikų lindyne*“ (11, 17). Šioje Jėzaus „mokymo“ santraukoje – kaip jau matėme – susiliejo dviejų pranašų pasakymai.

Pirmiausia tai universalistinis pranašo Izaijo regėjimas (56, 7), kuriuo nuvokiama ateitis, kai visos tautos

Dievo namuose garbins Viešpatį kaip vienatinį Dievą. Šventyklos struktūroje yra milžiniškas pagonių prieškiemis, kuriame visa vyksta, atvira erdvė, kviečianti visą pasaulį čia melstis vienatiniam Dievui. Jėzaus veiksmais pabrėžiamas šis Izraelio tikėjime gyvavusio lūkesčio vidinis atvirumas. Net jei Jėzus savo veiklą sąmoningai apriboja Izraeliu, Jam visada būdinga universalistinė tendencija taip atverti Izraelį, kad jo Dieve visi galėtų įžvelgti viso pasaulio vieną bendrą Dievą. Į klausimą, ką Jėzus davė žmonijai, pirmojoje dalyje atsakėme – tautoms atnešė Dievą (p. 55). Anot jo paties žodžių, kaip tik toksai yra ir pagrindinis prekyautojų išvaramo iš šventyklos siekis: pašalinti tai, kas trukdo pažinti ir garbinti visų Dievą, taigi atverti erdvę bendram garbinimui.

Ta pačia linkme kreipia nedidelė Jono pateikiama scena apie „Verbų sekmadienį“. Kartu, žinoma, turime neišleisti iš akių, kad, pasak Jono, prekyautojai iš šventyklos išvaryti per *pirmąją* Jėzaus Paschą, jo veiklos pradžioje. Sinoptikai, kaip matėme, priešingai, pasakoja apie *vienintelę* Jėzaus Paschą, todėl prekyautojų išvaramas iš šventyklos neišvengiamai patenka į Jo veiklos apskritai paskutines dienas. Iki neseno meto didžiuma egzegetų laikėsi nuomonės, jog šventojo Jono datavimas tikslus „teologiniu“, bet ne biografiiniu-chronologiniu požiūriu, tačiau šiandien randasi vis daugiau argumentų, kad ketvirtasis evangelistas buvo tikslus ir chronologiškai, – nors visa medžiaga persunkta teologijos, jis pasirodo besąs labai gerai informuotas apie laiką, vietas bei įvykių eigą. Tačiau čia į šią galiausiai antrinę diskusiją mums nėra ko gilintis. Tiesiog žvilgtelėkime į nedidelę istoriją, kuri Jono evangelijoje chronologiškai nesutampa su prekyautojų išvaramu iš šventyklos, tačiau dar labiau išryškina to poelgio vidinę prasmę.

Evangelistas praneša, kad tarp piligrimų buvo ir graikų, „atėjusių per šventes Dievo pagarbinti“ (Jn 12, 20). Šie graikai kreipiasi į „Pilypą, kilusį iš Galilėjos miesto Betsaidos“, prašydami: „Gerbiamasis, mes norėtume pamatyti Jėzų!“ (12, 21). Vyrą graikišku vardu iš pusiau pagoniškos Galilėjos jie aiškiai laiko tarpininku, galinčiu padėti prisiartinti prie Jėzaus. Graikų žodžiai: „Gerbiamasis, mes norėtume pamatyti Jėzų“ kažkiek primena šventojo Pauliaus regėjimą, kuriame makedonietis jo maldauja: „Ateik ir padėk mums“ (Apd 16, 9). Evangelijoje mums toliau pasakojama, kad Pilypas reikalą aptaria su Andriejumi ir abu kartu perduoda prašymą Jėzui. Jėzus – kaip paprastai Jono evangelijoje – atsako slėpiningai ir tą akimirka mįslingai: „Atėjo valanda, kad būtų pašlovintas Žmogaus Sūnus. Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jei kviečių grūdas nekris į žemę ir neapmirs, jis pasiliks vienas, o jei apmirs, jis duos

gausių vaisių“ (12, 23 ir t.). Į graikų piligrimų grupės troškimą susitikti Jėzus atsako pranašyste apie kančią, savo artimą mirtį paaiškindamas kaip „pašlovinimą“ – pašlovinimą, kuris duos gausių vaisių. Ką tai reiškia?

Svarbus ne tos valandos išorinis Jėzaus ir graikų susitikimas. Bus kitas, daug gilesnis susitikimas. Taip, graikai Jį „pamatys“: Jis ateis pas juos per kryžių. Ateis kaip apmiręs kviečio grūdas ir tarp jų subrandins vaisių. Jie pamatys Jo „šlovę“: nukryžiuotame Jėzuje atras tikrąjį Dievą, kurio ieškojo savo mitais ir filosofija. Visuotinumą, apie kurį kalbama Izaijo žodžiais (56, 7), atgręžiamas į kryžiaus šviesą: žvelgdamos į kryžių, tautos pažins vieną Dievą; Sūnuje atpažins Tėvą ir per tai vienatinį Dievą, apsireiškusį degančiame krūme.

Grįžkime prie prekyautojų išvaymo iš šventyklos. Čia universalistinis Izaijo pažadas sujungtas su žodžiais iš Jeremijo knygos (plg. 7, 11): „Jūs pavertėte mano namus plėšikų lindyne.“ Prie pranašo Jeremijo kovos dėl šventyklos ir už šventyklą dar kartą trumpam grįšime aiškindami eschatologinę Jėzaus kalbą. Šioje vietoje iš anksto nusakykime esmę: Jeremijas aistringai gina kulto ir gyvenimo Dievo teisume vienybę, kovoja su tikėjimo politizavimu, kai manoma, jog Dievas bet kuriuo atveju turįs apsaugoti savo šventyklą, kad kultas nepražūtų. Tačiau šventyklos, virtusios „plėšikų lindyne“, Dievas nesaugo.

Jėzus aiškiai mano, kad kulto ir verslo mišinys, prieš kurį jis stoja, naujaip atspindi Jeremijo laikų situaciją. Šiuo požiūriu Jo žodžiai ir poelgis yra įspėjimas, kuriame remiantis Jeremiju jau galima išgirsti ir nuorodą į šios šventyklos žlugimą. Tačiau kaip Jeremijas, lygiai taip ir Jėzus nėra šventyklos griovėjas: į tuos ir tai, kas iš tikrųjų griauna šventyklą, abu rodo savo kančia.

Tokį prekyautojų išvaymo iš šventyklos aiškinimą dar labiau išryškina Jėzaus žodžiai, šiame kontekste perteikiami tik Jono, tačiau Mato ir Morkaus evangelijose iškreiptomis formomis pakartojami melagingų liudytojų lūpomis per Jėzaus teismą. Kad tie žodžiai kyla iš Jėzaus, neabejotina, lygiai kaip ir akivaizdu tai, jog jie priklauso prekyautojų išvaymo iš šventyklos kontekstui.

Morkaus evangelijoje melagingas liudytojas teigia girdėjęs Jėzų pareiškiant: „Aš sugriausiu šitą rankomis pastatytą šventyklą ir per tris dienas pastatysiu kitą, ne rankų darbo“ (Mk 14, 58). „Liudytojas“, matyt, yra gana arti Jėzaus žodžių, bet klaidingai perteikia esminį momentą: ne Jėzus griauna šventyklą, bet tie, kurie pavertė ją plėšikų lindyne, išstato ją sugriovimui, kaip Jeremijo laikais.

Jono evangelijoje tikrieji Jėzaus žodžiai skamba taip: „Sugriaukite šitą šventovę, o aš per tris dienas ją atstatysiu“ (2, 19). Šiais žodžiais Jėzus atsakė į žydų valdžios reikalavimą duoti ženklą, kuriuo Jis įrodytų turįs teisę atlikti tokį aktą kaip prekyautojų išvaymas iš šventyklos. Jo „ženklas“ yra kryžius ir prisikėlimas. Kryžius ir prisikėlimas įrodo Jo teisę atkurti tikrąjį kultą. Jėzus pateisina save savo kančia – Izraeliui ir pasauliui duodamu Jonos ženklu.

Tačiau šiems žodžiams būdinga dar gilesnė prasmė. Jonas pagrįstai sako, kad mokiniai tik po prisikėlimo – Šventosios Dvasios apšviestoje mokinių bendruomenės, Bažnyčios, atmintyje – suvokė visą tų žodžių gelmę.

Jėzaus atmetimas, Jo nukryžiuojimas sykiu reiškia šios šventyklos pabaigą. Šventyklos laikas praėjo. Ateina naujas kultas ne žmogaus rankų darbo šventyklos pavidalu. Ši šventykla yra Jo kūnas – Prisikėlusysis, suburiantis ir suvienijantis tautas savo Kūno ir Kraujo sakramente. Jis pats yra naujoji žmonijos šventykla. Jėzaus nukryžiuojimas sykiu yra senosios šventyklos nugriovimas. Jo prisikėlimas duoda pradžią naujam Dievo garbinimo būdai – garbinimui ne ant to ar ano kalno, bet „dvasia ir tiesa“ (Jn 4, 23).

Tad ką pasakyti apie Jėzaus *zelos*? Jonas – kaip tik prekyautojų išvaymo iš šventyklos kontekste – dovanuoja mums brangius žodžius, kuriais tiksliai ir nuodugnai atsakoma į šį klausimą. Jis mums sako, kad mokiniai, Jėzui varant prekyautojus iš šventyklos, prisiminė, jog parašyta: „Uolumas dėl tavo namų sugrauš mane“ (2, 17). Tai žodžiai iš didžiosios, 69-osios, psalmės apie kančią. Maldininką gyvenimas pagal Dievo žodį įstumia į atskirtį, tampa šaltiniu skausmo, kurį kelia jį apgulę jo nekenčiantys žmonės: „Gelbėk mane, Dieve, nes vandenys kaklą man siekia... Juk dėl tavęs kentėjau užgaule... Juk uolumas tavo Namams lyg ugnis manyje liepsnoja...“ (Ps 69, 2. 8. 10).

Mokinių atmintis kenčiančiame teisiajame išvelgė Jėzų: uolumas dėl Dievo namų veda Jį į kančią, ant kryžiaus. Tai esminė pervarta, Jėzaus suteikta uolumo – *zelos* – temai. Uolumą, troškusį tarnauti Dievui smurtu, Jis perkeitė į kryžiaus uolumą, taip galutinai įtvirtindamas tikrojo uolumo – save dovanojančios meilės uolumo – matą. Į tokį uolumą privalu orientuotis krikščioniui; šitai yra autentiškas atsakymas į klausimą dėl Jėzaus „zelotizmo“.

Tokį aiškinimą dar kartą patvirtina du nedideli epizodai, kuriais Matas užbaigia pasakojimą apie prekyautojų išvaymą iš šventyklos.

„Šventykloje susirinko prie jo aklų ir raišų, ir jis išgydė juos“ (21, 14). Prekybai galvijais ir pinigų verslui Jėzus priešpriešina savo gydančią gerumą. Tai tikrasis šventyklos išvalymas. Jėzus ateina ne kaip griovėjas, ateina ne su maištininko kalaviju. Jis ateina su gydymo dovana. Atsigrežia į tuos, kurie dėl savo silpnumo yra nustumti į gyvenimo ir visuomenės pakraštį. Jis parodo Dievą kaip mylintį, o Jo galią kaip meilės galią.

Prie visa to tada dera ir tai, kad vaikai pakartoja „Osana“ šūksnį, kurį atmeta didieji (Mt 21, 15). Iš „mažutėlių“ Jis visada sulauks geresnio (plg. Ps 8, 3) – iš tų, kurie gali regėti tyra bei neužsklęsta širdimi ir yra atviri jo gerumui.

Taip šiuose dviejuose nedideliuose įvykiuose jau rodo si nauja šventykla, kurios pastatydinti Jis atėjo.

Dvasininkijos kongregacija

Kunigo misionieriškoji tapatybė Bažnyčioje kaip esminis *tria munera* matmuo

Aplinkraštis

Pratarmė

Ecclesia peregrinans natura sua missionaria est

„Keliaujančios Bažnyčios prigimtis yra misionieriška, nes pagal Dievo planą ji kilo iš Sūnaus ir Šventosios Dvasios misijos“ (1).

Vatikano II Susirinkimas, tęsdamas nenutrūkstamą Tradiciją, nedviprasmiškai patvirtina iš pagrindų misionierišką Bažnyčios pobūdį. Bažnyčia neegzistuoja iš savęs ir pati sau: ji kyla iš Sūnaus ir Dvasios misijos; Bažnyčios prigimtis tokia, kad ji pašaukta pranokti save ir eiti į pasaulį, būti Emanuelio, kūnu tapusio Žodžio, Dievo-su-mumis ženklu.

Ši misionieriška prigimtis teologiniu požiūriu glūdi kiekvienoje Bažnyčios savybėje ir ypač išryškėja per jos visuotinumą ir apaštališkumą. Kaip kitaip įmanoma ištikimai atlikti užduotį būti apaštalais, ištikimais Viešpaties liudytojais, Dievo žodžio šaukliais ir nuolankiais bei įsitikinusiais malonės teikėjais, jei ne misionieriška veikla, laikoma tikrai esminiu Bažnyčios būties veiksmu?

Bažnyčios misija, negana to, yra misija, kartu su Šventosios Dvasios dovana gauta iš Jėzaus Kristaus. Ta misija yra viena ir patikėta visiems Dievo tautos nariams, įkrikščioninimo sakramentais padarytiems Kristaus kunigystės dalininkais aukoti Dievui dvasinę auką ir liudyti Kristų žmonijai. Ta misija apima visas tautas, visas kultūras, visus laikus ir visas vietas. Ši viena misija atitinka vieną Kristaus kunigystę, kuria dalijasi visi Dievo tautos nariai, nors ir skirtingai bei ne vienu laipsniu.

Šioje misijoje kunigams, kaip itin vertingiems vyskupų, apaštalų įpėdinių, bendradarbiams, tenka pagrindinis ir absoliučiai nepamainomas vaidmuo, patikėtas jiems Dievo apvaizdos.

1. Būtinybės atnaujinti išipareigojimą misionieriauti bažnytinis suvokimas

Esminis Bažnyčios misionieriškumas dinamiškai remiasi jos trejybiniu siuntimu. Bažnyčia savo prigimtimi pašaukta skelbti nukryžiuoto ir prisikėlusio Jėzaus Kristaus asmenį ir kreiptis į visą žmoniją pagal iš Viešpaties gautą priesaką: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai“ (Mk 16, 15); „Kaip mane siuntė Tėvas, taip ir aš jus siunčiu“ (Jn 20, 21). Šventojo Pauliaus pašaukimas irgi apėmė išsiuntimą: „Eik, nes išsiūsiu tave toli, pas pagonis“ (Apd 22, 21).

Kad galėtų vykdyti šią misiją, Bažnyčia gauna Šventąją Dvasią, per Sekmines atsiųstą Tėvo ir Sūnaus. Ant apaštalų nusileidusi Dvasia yra Jėzaus Dvasia: ji įgalina kartoti Jėzaus darbus (Apd 4, 10), skelbti Jėzaus žodį (Apd 4, 30), kartoti Jėzaus maldą (plg. Apd 7, 59 ir t. t.; Lk 23, 34.46), laužant duoną tęsti Jėzaus padėką bei auką ir išlaikyti brolių vienybę (Apd 2, 42; 4, 32). Šventoji Dvasia patvirtina ir mokinių bendrystę apreiškia kaip naują kūriniją, eschatologinę išganymo bendruomenę ir išsiunčia juos vykdyti misijos: „Tapsite mano liudytojais <...> lig pat žemės pakraščiu“ (Apd 1, 8). Šventoji Dvasia akina gimstančią Bažnyčią misionieriauti visame pasaulyje, taip parodydama, kad ji išlieta „kiekvienam kūnui“ (plg. Apd 2, 17).

Šiandien Bažnyčios buvimo ir veikimo pasaulyje naujos sąlygos verčia neatidėliotinai atnaujinti misiją ne tik *ad gentes*, bet ir pačioje jau egzistuojančioje Bažnyčios kaimenėje.

Pastaraisiais dešimtmečiais Petro magisteriumas vis garsiau ir ryžtingiau autoritetingai pabrėžė poreikį atnaujinti išipareigojimą misionieriauti. Užtenka priminti tokius dokumentus kaip Pauliaus VI *Evangelii nuntiandi*, Jono

Pauliaus II *Redemptoris missio* ir *Novo millennio ineunte* (2) bei gausius Benedikto XVI pareiškimus (3).

Popiežius Benediktas XVI rodo ne mažiau dėmesio ir misijai *ad gentes*, kaip liudija jo nenuilstamos pastangos šia linkme. Pabrėžtina, kad jau šiandien *ad gentes* išsiųsta daug misionierių, tačiau skatintina, kad jų ten būtų kur kas daugiau, nes tiek, kiek yra, akivaizdžiai nepakanka. Be to, prieš akis veriasi naujas reiškinys: Afrikos ir Azijos misionieriai padeda Bažnyčiai, pavyzdžiui, Europoje.

Reikia dėkoti Dievui už gausybę sąjūdžių ir bažnytinių bendruomenių, taip pat pasaulietišku gyvenančių misionierišku uolumu ir namuose – tarp katalikų, dėl įvairių priežasčių nutolusių nuo bažnytinės bendruomenės, – ir *ad gentes*.

2. Kunigijos misionieriškos prigimties teologiniai ir dvasiniai aspektai

Negalime svarstyti kunigiškos teologijos bei dvasingumo misionieriško aspekto neišryškinę jo ryšio su paties Kristaus slėpiniu. Kaip jau minėta pirmame skirsnyje, Bažnyčia remiasi Kristaus ir Šventosios Dvasios siuntimu: vadinasi, kiekvienas „siuntimas“ ir pačios Bažnyčios misionieriškas matmuo, esminis jos prigimčiai, remiasi dieviškojo siuntimo dalijimusi. Viešpats Jėzus yra *par excellence* Tėvo siųstasis. Tai daugiau ar mažiau liudija visi Naujojo Testamento raštai.

Luko evangelijoje Jėzus pristato save kaip tą, kuris, pašventintas Dvasios patepimu, buvo siųstas skelbti Gerosios Naujienos vargdieniams (plg. *Lk* 4, 18; *Iz* 61, 1–2). Trijose sinoptinėse evangelijose Jėzus tapatina save su mylimuoju sūnumi, kuris palyginime apie žmogžudžius vynininkus galiausiai atsiunčiamas vynuogyno savininko, pirma siuntusio tarnus (plg. *Mk* 12, 1–2; *Mt* 21, 33–46; *Lk* 20, 9–19). Kitais kartais jis kalba apie save kaip siųstąjį (plg. *Mt* 15, 24). Mintis, kad Kristus siųstas Tėvo, išnyra ir Pauliaus laiškuose (plg. *Gal* 4, 4; *Rom* 8, 3).

Vis dėlto Jėzaus „siuntimas“ aiškiausias Jono tekstuose (4). „Būti siųstam Tėvo“ neabejotinai yra Jėzaus tapatybės dalis: būtent jis yra Tėvo pašventintas ir siųstas į pasaulį, ir taip reiškiasi jo nepakartojama dieviškoji sūnystė (plg. *Jn* 10, 36–38). Jėzus atliko išganymo darbą kaip Tėvo siųstasis, darantis darbus to, kuris jį siuntė, ir paklūstantis jo valiai. Būtent vykdydamas šią valią, Jėzus vykdė savo kaip kunigo, pranašo ir karaliaus tarnybą. Sykiu tik kaip Tėvo siųstasis, jis savo ruožtu siunčia savo mokinius. Siuntimas visais atžvilgiais remiasi Sūnaus siuntimu į pasaulį ir Šventosios Dvasios siuntimu (5).

Jėzus yra siųstasis ir savo ruožtu siunčia kitus (plg. *Jn* 17, 18). „Misionieriškumas“ pirmiausia yra Jėzaus gyvenimo ir tarnybos matmuo ir todėl taip pat galioja Bažnyčiai ir kiekvienam paskiram krikščioniui taip, kaip to reikalauja jo asmeninis pašaukimas. Matome, kaip Jėzus savo išganytoją tarnybą žmonių labai vykdė trimis tarpusavyje susijusiais mokymo, šventinimo ir valdymo matmenimis, ar, kalbant bibliškiau, kaip pranašas ir Tėvo apreiškėjas, kaip kunigas, kaip Viešpats, karalius, ganytojas.

Tiesa, kad skelbdamas Karalystę ir apreikšdamas Tėvą, Jėzus laikė save pirmiausia siųstu Izraelio tautai (plg. *Mt* 15, 24; *10*, 5), tačiau jo gyvenime būta epizodų, kai išryškėdavo jo žinios visuotinis horizontas: Jėzus neatriboja pagonių nuo išganymo; giria kai kurių iš jų, kaip antai šimtininko, tikėjamą ir pareiškia, kad pagonys ateis iš žemės pakraščiu ir susės prie stalo su Izraelio protėviais (plg. *Mt* 15, 28; *Lk* 7, 9); panašiai pasako kananietei: „O moterie, didis tavo tikėjimas! Tebūnie tau, kaip prašai“ (*Mt* 15, 28; plg. *Mk* 7, 29). Prisikėlęs Jėzus, tęsdamas savo siuntimą, siunčia savo mokinius skelbti Evangelijos visoms tautoms, vykdyti visuotinės misijos (plg. *Jn* 20, 21–22; *Mt* 28, 19–20; *Mk* 16, 15; *Apd* 1, 8). Krikščioniškasis apreiškimas skirtas be išimties visiems vyrams ir visoms moterims.

Jėzaus nešamas Dievo Tėvo apreiškimas remiasi jo nepakartojamu santykiu su Tėvu, savęs kaip Sūnaus suvokimu; tik šitai gali būti jo kaip apreiškėjo pagrindas (plg. *Mt* 11, 12–17; *Lk* 10, 21–22; *Jn* 1, 18; 14, 6–9; 17, 3.4.6). Galutinis Jėzaus viso mokymo tikslas – padaryti Tėvą žinomą, įskaitant viską, kas iš to pažinimo išplaukia. Jo siuntimas apreikšti Tėvą taip šaknijasi jo asmens slėpinyje, kad jis Tėvo apreiškimą tęs amžinai: „Aš pagarsinau tavo vardą ir dar garsinsiu, kad meilė, kuria mane pamilai, būtų juose ir aš būčiau juose“ (*Jn* 17, 26; plg. 17, 24). Tokia dieviškosios tėvystės patirtis mokinius turėtų skatinti visus mylėti; būtent tai yra jų tobulumo esmė (plg. *Mt* 5, 5–48; *Lk* 6, 35–36).

Jėzaus kunigiškosios tarnybos neįmanoma suprasti be visuotinio perspektyvos. Naujajame Testamente liudijama, kad Jėzus aiškiai suvokė savo misiją, paskatinusią atiduoti gyvybę už visus (plg. *Mk* 10, 45; *Mt* 20, 28). Jėzus, kuris yra be nuodėmės, stoja tarp nuodėmingų žmonių ir vietoj jų paaukoja save Tėvui. Tą patį suvokimą ir tą pačią nuostatą atspindi Eucharistijos steigimo žodžiai: Jėzus atnašauja savo gyvybę Naujosios Sandoros aukoje mūsų labui: „Tai mano kraujas, sandoros kraujas, kuris išliejamas už daugelį“ (*Mk* 14, 24; plg. *Mt* 26, 28; *Lk* 22, 20; *1 Kor* 11, 24–25).

Jėzaus kunigystė giliausiai išplėtotą Laiške žydams, kur pabrėžiama, kad jis yra amžinasis kunigas, turintis ne-

atšaukiamą kunigystę (plg. *Žyd* 7, 24), tobulas kunigas (plg. 7, 28). Priešingai negu gausybė senovės kunigų bei aukų, Jėzus save kaip tobulą auką paaukvoja vieną kartą visiems laikams (*Žyd* 7, 27; 9, 1.28; 10, 10; 1 Pt 3, 18). Jo asmens ir aukos nepakartojamumas Kristaus kunigystei suteikia vienatinį ir visuotinį pobūdį; jo asmens tikrovė ir, konkrečiai, atperkamoji auka, galiojanti amžinai, paženklintos nenykstamumo ir nepranokstamumo. Kristus, mūsų vyriausiasis kunigas, taip pat ir dabar savo šlovėje nepaliaujamai užtaria mus pas Tėvą (plg. *Jn* 14, 16; *Rom* 8, 32; *Žyd* 7, 25; 9, 24; 10, 12; 1 Jn 2, 1).

Siųstas Tėvo, Jėzus Naujajame Testamente iškyla ir kaip Viešpats (plg. *Apd* 2, 36). Kad Kristus yra Viešpats, krikščionims parodė prisikėlimo įvykis. Tas pamatinis titulas pasirodo jau ankstyviausiuose išpažinimuose, susijusiuose su prisikėlimu (plg. *Rom* 10, 9). Daugelyje tekstų, kuriuose apie Jėzų kalbama kaip apie Viešpatį, netrūksta nuorodų į Dievą Tėvą (plg. *Fil* 2, 1). Jėzus, skelbiantis Dievo karalystę, pirmiausia susijusių su jo asmeniu, yra karalius, kaip pats nurodo Jono evangelijoje (plg. *Jn* 18, 33–37). Galiausiai laikų pabaigoje jis „perduos karalystę Dievui Tėvui, sunaikinęs visas valdžias, galybes ir pajėgas“ (1 Kor 15, 24).

Žinoma, Viešpaties valdymas mažai ką turi bendra su šio pasaulio galingųjų valdymu (plg. *Lk* 22, 25–27; *Mt* 20, 25–27; *Mk* 10, 42–45), nes jis pats sako, kad jo karalystė ne iš šio pasaulio (plg. *Jn* 18, 36). Dėl šios priežasties Kristus karaliauja kaip gerasis ganytojas, pažįstantis savo avis ir atiduodantis už jas gyvybę bei trokštantis suburti jas į vieną kaimenę (plg. *Jn* 10, 14–16). Net palyginime apie pražuvusią avią apie Jėzų netiesiogiai kalbama kaip apie gerąjį ganytoją (plg. *Mk* 18, 12–14; *Lk* 15, 4–7). Jėzus taip pat yra „vyriausiasis ganytojas“ (plg. 1 Pt 5, 4).

Jėzuse iškiliu būdu išsipildo tai, kas Senojo Testamento tradicijoje pasakyta apie Dievą kaip Izraelio tautos ganytoją: „Ganysiu jas vešlioje ganykloje, – Izraelio kalnų aukštumos bus jų buveinė. <...> Aš pats ganysiu savo kaimenę, aš pats jas ilsinsiu, – tai Viešpaties žodis. Susieškosiu paklydusias, žūstančias gražinsiu, aptvarstysiu sužeistas ir pastiprinsiu silpnas, bet riebias ir stiprias sunaikinsiu. Ganysiu jas teisingumu“ (*Ez* 34, 14–16). Ir dar: „Tuomet paskirsiu jiems vieną ganytoją, – savo tarną Dovydą, kad juos ganytų, – jis juos ganys ir bus jų ganytojas. Ir aš, Viešpats, būsiu jų Dievas“ (*Ez* 34, 23–34; plg. *Jer* 23, 1–4; *Zch* 11, 15–17; *Ps* 23, 1–6) (6).

Tik pradėdant nuo Kristaus, tradicinė refleksija apie *tria munera*, būdingas šventajai kunigų tarnybai, gali būti prasminga. Neturime užmiršti, kad Kristus laiko save esančiu visuose, kuriuos siunčia: „Kas priima

mano pasiuntinį, tas priima mane, o kas mane priima, tas priima tą, kuris mane yra siuntęs“ (*Jn* 13, 20; plg. taip pat *Mt* 10, 40; *Lk* 10, 16). Prieš mūsų akis „siuntimų“ grandinė, prasidedanti trejybinio Dievo, trokštančio, kad visi vyrai ir moterys taptų jo gyvenimo dalininkais, slėpinyje. Trejybinės, kristologinės (7) ir ekleziologinės kunigų tarnybos šaknys yra jų misinieriškos tapatybės pagrindas. Visuotinė išganomoji Dievo valia, Kristaus tarpininkavimo vienatimumas ir būtinumas (plg. 1 Tim 2, 4–7; 4, 10) neleidžia riboti Bažnyčios vykdomo evangelizacijos ir šventinimo darbo. Visa išganymo ekonomija kyla iš Dievo plano visa suvienyti Kristuje (plg. *Ef* 1, 3–10) ir to plano įgyvendinimo, kurį atbaigs Viešpaties atėjimas šlovėje.

Vatikano II Susirinkimas aiškiai pabrėžia, kad kunigai kaip vyskupų bendradarbiai vykdo Kristaus *tria munera*: „Savo tarnybos laipsniu būdami vienintelio tarpininko Kristaus (1 Tim 2, 5) pareigų dalininkai, jie visiems skelbia Dievo žodį. Savo šventąsias pareigas jie pirmiausia atlieka per Eucharistijos kultą arba susirinkimą, kuriame, veikdami Kristaus vardu ir jo vietoje bei skelbdami jo slėpinį, jungia tikinčiųjų maldas su jų Galvos auka ir šv. Mišiose, dar iki Viešpačiui ateinant (plg. 1 Kor 11, 26), sudabartina ir pritaiko vienintelę Naujojo Testamento auką – auką Kristaus, atidavusio save Tėvui kaip vienkartinę, nesuteptą atnašą (plg. *Žyd* 9, 11–28). Atgailaujantiems arba sergantiems tikintiesiems jie dažniausia atlieka susitaikinimo bei palengvinimo tarnybą ir perteikia Dievui Tėvui tikinčiųjų reikmes bei maldas (plg. *Žyd* 5, 1–4). Savo galios dalimi atlikdami Kristaus, Ganytojo ir Galvos, pareigas, jie telkia Dievo šeimą kaip viena dvasia gyvenančią broliją ir per Kristų ją Dvasioje veda pas Tėvą. Kaimenėje jie šlovina jį dvasia ir tiesa (plg. *Jn* 4, 24)“ (8).

Šventimų sakramento, išpaudžiančio neišdildomą žymę (9), galia yra iššventinami, tai yra „paimami iš pasaulio“ ir atiduodami „gyvajam Dievui“ kaip „jo nuosavybė, kad Juo remdamiesi galėtų kunigiškai tarnauti pasauliui“, skelbti Evangeliją, būti tikinčiųjų ganytojais ir švęsti dieviškąjį kultą, kaip tikri Naujojo Testamento kunigai (plg. *Žyd* 5, 1) (10).

Kreipdamasis į Dvasininkijos kongregacijos visuotinio susirinkimo dalyvius, popiežius Benediktas XVI pareiškė: „Kunigo misionieriškas matmuo gimsta iš jo sakramentinio supanašėjimo su Kristumi Galva: iš to kaip padarinys kyla nuoširdus ir totalus laikymasis to, ką bažnytinė tradicija įvardijo kaip *apostolica vivendi forma*. Šios esmė yra ištraukti į dvasinę prasmę *naują gyvenimą, naują gyvenseną*, kuriai pradžia davė Viešpats Jėzus ir kurią perėmė apaštalai. Vyskupo rankų uždėjimu ir pašventinamąją Bažnyčios malda kandidatai tampa naujais žmonėmis, tampa *presbiteriais*. Turint tai

prieš akis, pasidaro aišku, kad *tria munera* yra pirma dovana ir tik paskui pareigos, pirma dalyvavimas naujajame gyvenime ir todėl *potestas*“ (11).

Dekrete dėl kunigų gyvenimo ir tarnybos *Presbyterorum ordinis* ši tiesa aiškinama kunigus vadinant Dievo žodžio tarnautojais, šventinimo per sakramentus, pirmiausia Eucharistiją, tarnautojais ir Dievo tautos vadovais bei mokytojais. Tuose tekstuose aiškiai glūdi kunigo misionieriška tapatybė, net jei iki galo ir neišplėtotą. Primygtinai pabrėžiama pareiga skelbti Evangeliją, kaip liepta Viešpaties, aiškiai paminint netikintuosius ir poreikį Evangelijos žinios skelbimu kviešti įtikėti bei praktikuoti sakramentus. Kunigas, kuris yra „siųstas“, dalijasi Tėvo siųstojo Kristaus misija, įtraukiamas į misionieriavimo dinamiką, be kurios negali įgyvendinti savo autentiškos tapatybės (12).

Posinodiniame apaštališkajame paraginime *Pastores dabo vobis* patvirtinama, kad kunigas, nors ir priklausantis dalinei Bažnyčiai, išventinimo galia gauna dvasinę dovana, parengiančią jį visuotinei misijai net ligi žemės pakraščiu, nes „kunigo tarnyba dalyvauja visa apimančioje misijoje, Kristaus patikėtoje apaštalamis“ (13). Dėl šios priežasties dvasinį kunigo gyvenimą turi ženklinti misionieriškas polinkis ir dinamiskumas; tęsiant Vatikano II Susirinkimo mokymą, paraginime nurodoma, jog kunigas turi ugdyti jam patikėtą bendruomenę, kad ji taptų tikrai misionieriška bendruomene (14). Ganytojo tarnyba reikalauja, jog tas misionieriškas uolumas būtų akivaizdus ir perduodamas kitiems, nes visa Bažnyčia iš pagrindų yra misionieriška. Kunigų misionieriška tapatybė daugiausia kyla iš to Bažnyčios matmens.

Kalbant apie misiją, privalu neužmiršti, kad siųstasis, šiuo atveju kunigas, neišvengiamai susietas su tuo, kuris jį siunčia, ir su tais, pas kuriuos jis siunčiamas. Žvelgiant į santykį su Kristumi, kurį pirmą siuntė Tėvas, reikia pabrėžti, kad, anot Naujojo Testamento tekstų, pats Kristus siunčia ir skiria savo Bažnyčiai tarnautojus, dovanodamas Šventąją Dvasią, išliejamą per sakramentinį išventinimą, todėl šie negali būti laikomi vien išrinktais ar deleguotais bendruomenės arba kunigiškosios tautos. Siunčia Kristus; Bažnyčios tarnautojai yra Kristus, vienatinio Tarpininko, gyvi įrankiai (15). „Visą savo tapatybės tiesą kunigas ras tame, kad jo kunigystė kyla iš Kristaus, ypatingu būdu dalyvaudama Kristuje ir tęsdama Kristų, vienintelį Naujosios ir Amžinosios Sandoros Aukščiausiąjį Kunigą“ (16).

Iš tokio kristologinio išeities taško aiškiai išnyra kunigiškosios tarnybos misionieriškas matmuo: Jėzus buvo nukryžiuotas ir prisikėlė už visus žmones, kuriuos trokšta surinkti į vieną kaimenę; jis turėjo mirti, kad

vėl suvienytų visus išblaškytus Dievo vaikus (plg. *Jn* 11, 52). Jei Adome visi miršta, tai Kristuje visi grįžta į gyvenimą (plg. *1 Kor* 15, 20–22); Kristuje Dievas sutaikino pasaulį su savimi (plg. *2 Kor* 5, 19), liepdamas apaštalamis skelbti Evangeliją visoms tautoms. Visas Naujasis Testamentas persmelktas Kristaus išganomojo veikimo ir jo vienatinio tarpininkavimo minties. Kunigas, padarytas panašus į kunigą, pranašą ir karalių Kristų, negali neatverti savo širdies visiems žmonėms ir, konkrečiai, pirmiausia tiems, kurie nepažįsta Kristaus ir dar nėra patyrę jo Gerosios Naujienos šviesos.

Turint prieš akis tuos, kuriems Bažnyčia turi skelbti Evangeliją (17) ir, vadinasi, pas kuriuos yra siunčiamas kunigas, pabrėžtina, jog Vatikano II Susirinkimas ne kartą kalbėjo apie žmonių šeimos vienybę, besiremiančią kiekvieno asmens buvimu sukurtam pagal Dievo paveikslą ir panašumą ir mūsų bendra paskirtimi Kristuje: „Visos tautos sudaro bendruomenę ir yra vienos kilmės, nes Dievas visą žmonių giminę apgyvendino žemės paviršiuje; vienas yra ir visų galutinis tikslas – Dievas, kurio apvaizda rodomas gerumas ir išganymo planai aprėpia visus“ (18). Šiai vienybei lemta būti atbaigta visa suvienijus Kristuje (plg. *Ef* 1, 10) (19).

Į šį galutinį visa suvienijimą Kristuje, reiškiantį žmonių išganymą, krypta visa Bažnyčios pastoracinė veikla. Kadangi kiekvienas pašauktas į vienybę Kristuje, nė vienas neturi būti išskirtas iš kunigo, padaryto panašaus į Kristų, dėmesio akiračio. Visi vyrai ir moterys, net ir nesąmoningai (plg. *Apd* 17, 23–29), laukia išganymo, galinčio ateiti tik iš Jo vieno: tas išganymas yra mūsų įžengimas į Trejybės slėpinį, dalijimasis Kristaus dieviškąja sūnyste. Nevalia daryti jokio skirtumo nei tarp individų, nei tarp tautų, nes visi yra vienos kilmės, dalijasi vienoda paskirtimi ir vienu pašaukimu Kristuje. Nustatyti „pastoracinės meilės“ ribas iš pagrindų prieštarautų pašaukimui kunigo, kuris padarytas ypač panašus į Kristų, Bažnyčios ir visų žmonių Galvą ir Ganytoją.

Kunigų savo tarnyboje vykdomas *tria munera* nevalia suprasti atsietai nuo jų esminio ryšio su Kristaus asmeniu ir Dvasios dovana. Kunigas yra padarytas panašus į Kristų Šventosios Dvasios dovana, gauta per išventinimą. Kadangi *tria munera* Kristuje esmiškai tarpusavyje susijusios, neperskirtinos ir visos trys apšviečiamos Tėvo siųstojo Jėzaus sūniškosios tapatybės šviesa, jų niekaip nevalia perskirti ir šias tris funkcijas vykdančioms kunigams (20).

Kunigas susijęs su Kristaus asmeniu ne tik savo funkcijomis, išplaukiančiomis iš Viešpaties asmens, suteikiančio joms prasmės pilnatvę. Tai reiškia, kad kunigas savo gyvenimo ir pašaukimo savitumą atranda

įgyvendindamas savo asmeninį supanašinimą su Kristumi; jis visada yra *alter Christus*. Suvokdamas, kad Kristaus yra siūstas, kaip Kristus buvo siūstas Tėvo, gelbėti sielų, kunigas patirs savo giliausios tapatybės visuotinį ir per tai misionierišką matmenį.

3. Atnaujinta misionieriška kunigo praktika

Poreikis neatidėliotinai imtis misijų reikalauja atnaujinti pastoracinę praktiką. Pakitusios mūsų pasaulio kultūrinės ir religinės aplinkybės, nevienodos įvairiose geografinėse srityse ir skirtingose socialinėse kultūrinėse aplinkose, verčia atverti naujus kelius misionieravimo praktikai. Kreipdamasis į Vokietijos vyskupus, Benediktas XVI pasakė: „Visi bendromis pastangomis turime stengtis atrasti naujų būdų, kaip nešti Evangeliją į šiandienį pasaulį“ (21).

Svarstydami, koks šioje misijoje vaidmuo tenka kunigams, atminkime kiekvieno kunigo kunigiškosios tapatybės misionierišką esmę ir Bažnyčios istoriją, rodančią nepamainomą kunigų vaidmenį misionieravimo veikloje. Šis vaidmuo dar labiau išryškėja kalbant apie evangelizacijos misiją jau įsitvirtinusiose Bažnyčiose, misiją pasiekti „nutolusius“ pakrikštytuosius ir visus, kurie parapijose ir vyskupijose menkai ar nieko nežino apie Jėzų.

Dalinėje bendruomenėje, parapijoje, kunigų tarnyba atskleidžia Bažnyčią kaip perkeičiamosios ir atperkamosios galios turintį įvykį, virstantį tikrove visuomenės kasdienybėje. Kunigai čia skelbia Dievo žodį, evangelizuoja ir katechizuoja, ištikimai ir nepažeidžiamai aiškindami šventąjį mokymą. Jie padeda tikintiesiems skaityti ir suprasti Bibliją, suburia Dievo tautą švęsti Eucharistijos ir kitų sakramentų, skatina kitas bendros maldos ir pamaldumo formas, svetingai sutinka ieškančius pagalbos, paguodos, šviesos, tikėjimo, susitaikinimo ir Dievo artumo, sušaukia ir vadovauja bendruomenės susitikimams, skirtiems aptarti, parengti ir įgyvendinti pastoracinius planus, kreipia ir akina bendruomenę praktikuoti gailestingąją meilę stokojantiesiems ir vargdieniams dvasia, skatina socialinį teisingumą, žmogaus teises, visų vienodą žmogiškąjį kilnumą, autentišką laisvę, brolišką bendradarbiavimą ir taiką, remdamiesi Bažnyčios socialinio mokymo principais. Būtent jiems, vyskupų bendradarbiams, tenka tiesioginė pastoracinė atsakomybė.

3.1. Misionierius turi būti mokinys

Pati Evangelija rodo, kad būti misionieriumi reiškia pirma būti mokiniu. Morkaus evangelijoje parašyta: „Jėzus užkopė ant kalno ir pasišaukė, kuriuos pats no-

rėjo, ir jie atėjo pas jį. Ir jis paskyrė Dvylika, kad jie būtų kartu su juo ir kad galėtų siųsti juos skelbti žodžio ir jie turėtų galią išvarinėti demonus“ (Mk 3, 13–15). „Pasišaukė, kuriuos pats norėjo“, „kad jie būtų kartu su juo“ – štai mokinystė! Šie mokiniai bus išsiųsti skelbti žodžio ir išvarinėti demonų: štai misionieriai!

Jono evangelijoje atrandame pirmųjų mokinių pašaukimą („Ateikite ir pamatysite“ [Jn 1, 39]), jų susitikimą su Jėzumi ir pirmą misionieravimo veiksmą, kai jie išeina pašaukti kitų, sakydami, jog surado Mesiją, ir atveddami juos pas Jėzų, kuris ir dabar tebešaukia vyrus ir mokinius tapti jo mokiniais (plg. Jn 1, 35–51).

Mokinystės kelionė prasideda su Viešpaties pašaukimu. Inicijatyva visada jo. Tai reiškia, kad pašaukimas visada yra malonė, priimtina laisvai bei nuolankiai ir puoselėtina padedant Šventajai Dvasiai. Dievas pirmas mus pamilo. Tai malonės pirmumas. Pašaukimą tada lydi susitikimas su Jėzumi, kurio metu išgirstame jo žodį ir patiriame jo meilę kiekvienam asmeniui ir visai žmonijai. Jis mus myli ir apreiškia mums tikrąjį Dievą, trivienį Dievą, kuris yra meilė. Evangelijoje galime matyti, kaip per tokį susitikimą Jėzaus Dvasia perkeičia tuos, kurių širdis atvira.

Juk visi sutinkantys Jėzų giliai įtraukiami į jo asmenį ir misiją pasaulyje, įtiki jį, patiria jo meilę, laikosi jo ir apsisprendžia besąlygiškai eiti paskui, kur tik jis ves, paskiria jam visą savo gyvenimą ir yra pasirengę prireikus dėl jo paaukoti gyvybę. Iš susitikimo su Jėzumi grįžta džiugia ir degančia širdimi, pagauti Kristaus slėpinio, ir imasi jį visiems skelbti. Mokinys taip tampa panašus į Mokytoją, yra jo išsiunčiamas ir palaikomas Šventosios Dvasios.

Žmonės prašo to paties, ko prašė keli graikai, buvę mieste tą akimirka, kai Jėzus kaip Mesijas įžengė į Jeruzalę: „Norėtume pamatyti Jėzų!“ (Jn 12, 21). Mes irgi šiomis dienomis to prašome. Kur ir kaip sutikti Jėzų dabar, kai jis sugrįžo pas Tėvą, šiandien, šiuo Bažnyčios laikotarpiu?

Garbingasis popiežius Jonas Paulius II dažnai kalbėdavo apie visų krikščionių poreikį susitikti su Jėzumi, kad paskui galėtų skelbti Kristų visai žmonijai. Sykiu jis nurodė kelias tinkamas vietas, kur Jėzų galima sutikti šiandien. Pirmą vietą, pasak popiežiaus, yra „Šventasis Raštas, skaitomas Tradicijos, Bažnyčios tėvų ir Magisteriumo šviesoje, ir nuodugniau suprantamas pasitelkiant apmąstymą ir maldą“; tai *lectio divina*, maldingas Biblijos skaitymas. Antra vieta, anot popiežiaus, yra liturgija ir sakramentai, pirmiausia Eucharistija. Pasakojime apie Prisikėlusiojo pasirodymą mokiniams iš Emauso matome, kad šventieji Raštai ir Eucharistija, kaip susitikimo

su Kristumi vietos, artimai susieti. Trečia vieta nurodyta Mato evangelijoje, kur, kalbant apie Paskutinį teismą, Jėzus save sutapatina su vargšu (plg. *Mt* 25, 31–46) (22).

Dar vienas pagrindinis ir vertingas būdas, kaip sutikti Jėzų Kristų, yra malda, tiek asmeninė, tiek bendruomeninė, ypač malda priešais Švenčiausiąjį Sakramentą ir sąžiningas Valandų liturgijos recitavimas. Susitikimo su Dievu vieta gali tapti net kūrinių kontempliavimas.

Kiekvienas krikščionis atvestinas pas Jėzų Kristų, kad galingai asmeniškai ir bendruomeniškai susitiktų su Viešpačiu ir paskui tą susitikimą vis atnaujintų bei stiprintų. Kaip tik iš tokio susitikimo gimsta ir atgimsta mokinys, o iš mokinio – misionierius. Jei tai galioja kiekvienam krikščioniui, tai juo labiau kunigui (23).

Kita vertus, mokinys ir misionierius visada yra mokinių ir misionierių bendruomenės, kuri yra Bažnyčia, narys. Jėzus atėjo į pasaulį ir atidavė savo gyvybę ant kryžiaus, kad „suburtų į vienybę išsklaidytuosius Dievo vaikus“ (*Jn* 11, 52). Vatikano II Susirinkimas moko, jog „Dievas panoro žmones sušventinti ir išganyti ne pavieniui, be jokio tarpusavio ryšio, o sujungęs į tautą, kuri jį teisingai pažintų ir šventai jam tarnautų“ (24). Jėzus kartu su savo mokinių grupe, ypač Dvylika, davė pradžią šiai naujai, išsklaidytus Dievo vaikus vienijančiai bendruomenei, kuri yra Bažnyčia. Jėzui grįžus pas Tėvą, pirmieji krikščionys gyveno kaip bendruomenė, vadovaujama apaštalų, kiekvienas mokinys dalyvavo bendruomenės gyvenime ir brolių susirinkimuose, pirmiausia tuose, kur būdavo laužoma Eucharistinė duona. Mokiniu ir misionieriumi esama ir tampama būtent Bažnyčioje ir puoselėjant tikrą bendrystę su Bažnyčia.

3.2. *Misija ad gentes*

Visa Bažnyčia savo prigimtimi yra misionieriška. Toks Vatikano II Susirinkimo mokymas taip pat atspindi kunigo tapatybę ir gyvenimą: „Dvasios dovana, kurią kunigai gauna per šventimus, juos parengia ne kokiam ribotam ir siauram uždaviniui, bet kuo plačiausiai ir visuotinei išganymo misijai – *ligi pat žemės pakraščių*“ (*Apd* 1, 8). <...> Tad kunigai teatmena, kad jiems privalo rūpėti visos Bažnyčios“ (25).

Misijoje *ad gentes* kunigai gali dalyvauti įvairiškai, nebūtinai vykdamis į misijų kraštus. Tačiau jie taip pat gali gauti ypatingą malonę būti Kristaus pašaukties ir savo atitinkamų vyskupų ar vyresniųjų pasiūsties ir tas pasaulio sritis, kur Kristus dar nepaskelbtas, o Bažnyčia neįkurta (*ad gentes*), arba į vietas, kur trūksta dvasininkų. Turint galvoje diecezinę dvasininkiją, misionierių, pavyzdžiui, *Fidei Donum* kunigai.

Misijos *ad gentes* horizontai vis plečiasi ir reikalauja naujo impulso misionieriaus veiklai. Kunigai kviečiami išsiklausyti į Dvasios, misijos tikrosios pagrindinės veikėjos, dvelksmą ir dalytis šiuo visuotinės Bažnyčios rūpesčiu (26).

3.3. *Misionieriška evangelizacija*

Pirmoje šio dokumento dalyje konstatuota neatidėliotina naujos misionieriškos evangelizacijos pačioje Bažnyčios kaimenėje, būtent tarp pakrikštytųjų, būtinybė.

Iš tiesų, nemaža dalis pakrikštytųjų katalikų reguliariai arba apskritai nedalyvauja mūsų bažnyntinių bendruomenių gyvenime. Taip yra ne tik dėl to, kad kitos alternatyvos patrauklesnės ar kad jie sąmoningai apsisprendė atsisakyti tikėjimo, bet ir vis dažniau todėl, jog niekada tinkamai nebuvo evangelizuoti. Galbūt jie niekada nėra sutikę nė vieno, gebančio paliudyti autentiško krikščioniškojo gyvenimo grožį. Nė vienas nenuvedė jų į ilgalaikį asmeninį ir bendruomeninį susitikimą su Viešpačiu, susitikimą, kuris paženklintų ir perkeistų jų gyvenimą, paskatintų juos tapti tikrais Kristaus mokiniais.

Tai rodo misijos būtinybę: turime eiti ir ieškoti pakrikštytųjų ir nepakrikštytųjų skelbdami pirmą kartą ar iš naujo *kerigmą*, t. y. pirmą žinią apie dėl mūsų išganymo nukryžiuoto ir prisikėlusio Kristaus asmenį ir karalystę, žinią, vedančią į asmeninį susitikimą su juo.

Kai kas gali paklausti, ar mūsų postmodernistinės kultūros vyrai ir moterys pažangesnėse visuomenėse dar geba atsiverti krikščioniškai *kerigmam*. Atsakyti reikia teigiamai. *Kerigmą* gali suprasti ir išgirsti kiekvienas bet kurio laikmečio ir kultūros žmogus. Evangelizuoti galima ir intelektualiausia, ir paprasčiausia aplinką. Turime tikėti, kad Jėzaus Kristaus asmuo gali iš naujo sujaudinti net vadinamuosius „postkrikščionis“.

Bažnyčios ateitis taip pat priklauso nuo mūsų noro būti konkrečiais misionieriais tarp mūsų pakrikštytųjų (27). Juk iš išganomojo krikšto įvykio kyla šventųjų teisė ir pareiga evangelizuoti pakrikštytuosius, laikant tai teisingumo reikalaujama aktu (28).

Žinoma, kiekviena dalinė Bažnyčia kiekviename žemyne ir kiekvienoje tautoje pati turi surasti būdą, kaip, ryžtingai ir veiksmingai išipareigojus misionieriškai evangelizacijai, pasiekti savo katalikus, dėl įvairių priežasčių negyvenančius priklausomybe bažnytinei bendruomenei. Šiame misionieriškos evangelizacijos darbe kunigui visada tenka nepamainomas ir nepriylgstamas vaidmuo, ypač misionieriaujant tarp jam patikėtų parapijiečių. Parapijoje kunigas privalo burti

bendruomenės narius – ir pašvęstuosius asmenis, ir pasauliečius, – tinkamai rengti juos išsiųsti pas individus ir šeimas, taip pat lankant juos namuose, bei į tos teritorijos įvairias socialines aplinkas vykdyti evangelizacijos misijos. Klebonui privalu asmeniškai dalyvauti parapijose misijose.

Tešiant Susirinkimo mokymą ir atmenant Viešpaties maldą, kad jie būtų „viena, kad pasaulis įtikėtų, jog tu esi mane siuntęs“ (Jn 17, 21), misionieravimo praktikai atnaujinti nepaprastai svarbu, kad kunigai iš naujo įsisąmonintų, jog jie yra vyskupų bendradarbiai. Vienybė su vyskupu, veiksmingai ir jausmiškai susivienijusiu su popiežiumi, yra pagrindinis kiekvienos misionieravimo veiklos laidas.

Pateiksime kelias konkrečias gaires, kaip atnaujinti misionieravimo praktiką *tria munera* plotmėse.

Munus docendi *plotmėje*

1. Pirma, norint būti tikru misionieriumi Bažnyčios kaimenėje, dabartinėmis aplinkybėmis esmiškai būtina, kad kunigas sąmoningai ir ryžtingai apsispręstų ne tik priimti ir evangelizuoti tuos, kurie jo ieško parapijoje ar kitur, bet pirmiausia „pakiltų ir iškeliautų“ ieškoti pakrikštytųjų, dėl įvairių priežasčių negyvenančių savo priklausomybe bažnytinei bendruomenei, taip pat tų, kurie menkai arba apskritai nieko nežino apie Jėzų Kristų.

Kunigai, vykdantys savo tarnybą parapijose, pirmiausia turėtų stengtis pasiekti savo parapijų žmones, išmintingai pasitelkdami tradicines susitikimo formas, kaip antai, šeimų palaiminimą, praeityje davusį gausių vaisių. Kunigai, pašaukti misijai *ad gentes*, turi tai laikyti didele Viešpaties malone ir leisti ten džiugiai ir be baimės. Viešpats juos visada lydės.

2. Vykdamas evangelizacijos misiją katalikų kaimenėje, pirmiausia parapijoje, būtina kviesti, ugdyti ir siųsti pasauliečius ir pašvęstuosius asmenis. Akivaizdu, kad parapijos kunigai yra pirmutiniai misionieriai ir turi ieškoti žmonių jų namuose ir visose kitose socialinėse aplinkose; panašiai pasauliečiai ir pašvęstieji asmenys savo krikšto ir sutvirtinimo galia irgi pašaukti dalytis šia misija, vadovaujami savo vietinio ganytojo.

Kultūriniu lygmeniu privalu suvokti, kad „pastoracinė meilė“ (29) tikintiesiems įpareigoja nepalikti jų beginklių (t. y. be gebėjimo kritiškai mąstyti) indoktrinacijos, dažnai sklindančios iš mokyklos, televizijos ekranų, spaudos, interneto ir kartais iš universitetų bei pramogų pasaulio, akivaizdoje.

Ši jautrų pastoracinį darbą atliekančius kunigus savo ruožtu privalo padrašinti ir palaikyti jų vyskupai. Kad visa krikščioniškoji tauta šiuolaikinėje daugiakultūroje aplinkoje galėtų vadovautis autentiškais krikščioniškaisiais principais, jie niekada negali tiesioginės katechezės visiškai patikėti kitiems. Būtina skirti autentišką mokymą ir teologines interpretacijas, o tarp pastarųjų išskirti tas, kurios atitinka amžiną Bažnyčios magisteriumą.

3. Misionieriškas Evangelijos skelbimas reikalauja pirmutinę vietą skirti *kerigmai*. Pradinis ar pakartotinis kerigmis nukryžiuoto ir prisikėlusio Jėzaus Kristaus ir jo karalystės skelbimas neabejotinai būna galingas ir lydymas ypatingo Šventosios Dvasios patepimo, taigi misionieravimo veikloje jo nevalia menkinti ar išleisti iš akių (30).

Dėl šios priežasties šis pradinis skelbimas vis iš naujo vykdytinas *tinkamu ir netinkamu* laiku labai nuosekliai, su tvirtu įsitikinimu ir evangelizaciniu džiaugsmu per homilijas Mišiose ar kituose evangelizacijos renginiuose, katechezėje, lankantis namuose, viešosiose vietose, žiniasklaidoje, per asmeninius susitikimus su pakrikštytais, nebedalyvaujančiais bažnytinės bendruomenės gyvenime, – vienu žodžiu, visur, kur mus nuveda Dvasia ir suteikia progą, kurios nevalia paleisti vėjais. Džiugus ir drąsus skelbimas žymi misionierišką pamokslavimą, kuriuo siekiama padėti klausytojui asmeniškai ir bendruomeniškai susitikti su Jėzumi Kristumi, pradiniu tikrojo mokinio kelionės tašku.

4. Taip pat privalu parodyti, kad Bažnyčia gyvena Eucharistija. Eucharistija yra Bažnyčios širdis. Švenčiant Eucharistiją, išryškėja Bažnyčios tapatybės pilnatvė. Visa Bažnyčios gyvenime ir veikloje veda prie Eucharistijos ir visa išplaukia iš Eucharistijos. Todėl ir misionieriška evangelizacija, *kerigmos* skelbimas, visas *munus docendi* vykdymas privalo krypti prie Eucharistijos ir klausytoją galiausiai atvesti prie Eucharistijos stalo. Pati misija turi prasidėti ir į pasaulį išeiti nuo Eucharistijos stalo. „Todėl Eucharistija yra ne tik Bažnyčios gyvenimo versmė bei viršūnė, bet ir jos misija: autentiškai eucharistinė Bažnyčia yra misionieriška Bažnyčia“ (31).

5. Ypatinga pirmenybė teiktina vargšų evangelizacijai, nes pats Jėzus yra pasakęs: „Viešpaties Dvasia ant manęs, nes jis patėpė mane, kad neščiau gerąją naująją vargdieniams“ (Lk 4, 18). Mato tekste apie Paskutinį teismą Jėzus aiškiai trokšta būti tapatinamas su vargdieniais (plg. Mt 25, 31–46). Bažnyčią tokie tekstai visada įkvėpdavo (32).

6. Bažnyčia niekada niekam neprimeta savo tikėjimo, bet, priešingai, visada siūlo kupina meilės, vidinio įsitikinimo ir drąsos, gerbdama tikrąją religijos laisvę –

kurios prašo ir sau – klausytojo sąžinės laisvę. Negana to, vis labiau nepamainomas tampa autentiško dialogo metodas – dialogo, kuris neatmeta skelbimo, priešingai, jį suponuoja ir galiausiai yra evangelizavimo būdas (33).

7. Misionierius būtina rengti sveiku dvasiniu ugdymu ir autentišku maldos gyvenimu, taip pat nuolatinu Dievo žodžio klausymusi ir ypač evangelijų skaitymu. Labai naudingas *lectio divina*, arba maldingo Biblijos skaitymo, metodas. Bet kuriuo atveju pamokslininkas privalo degti nauja ugnimi, įžiebta ir palaikoma asmeninio ryšio su Viešpačiu ir gyvenimo malonės būvyje, kaip mums rodoma evangelijose. Tokį žodžio klausymąsi turi lydėti autentiško katalikų mokymo, kurį pirmiausia pateikia Katalikų Bažnyčios katekizmas ir sveika teologija, nuolatinės ir gilesnės studijos. Kunigiškoji brolybė irgi yra neatsiejama misionieriško dvasingumo dalis ir padeda jį palaikyti.

Munus sanctificandi *plotmėje*

1. *Munus sanctificandi* vykdymas susijęs ir su gebėjimu perteikti gyvą pajautą antgamtybės ir šventybės, galinčių sužavėti ir leisti tikrai bei egzistenciškai reikšmingai patirti Dievą.

Dievo žodžio skelbimas yra kiekvieno sakramentinio šventimo dalis, nes sakramentas reikalauja tikėti tuo, ką priimi. Tai savaime pirmas ženklas, kad kunigiškoji sakramentų, pirmiausia Eucharistijos, teikimo tarnyba apima esminį misionieravimo matmenį, kurį galima išplėtoti į Viešpaties Jėzaus ir jo karalystės skelbimą tiems, kurie ligi tol buvo menkai evangelizuoti, jei apskritai buvo.

2. Būtina pabrėžti, kad misijos tikslas yra Eucharistija. Misionierius ieško asmenų ir tautų, kad pakviestų juos į Viešpaties pokylį, kuris yra amžinojo gyvenimo pokylio Dievo akivaizdoje danguje – pokylio, kuriuo bus iki galo įgyvendintas išganymas pagal Dievo atperkamąjį planą, – eschatologinis pirmavaizdis. Todėl pirmąkart besiantinantis prie Eucharistijos ar prie jos vėl grįžtantys po sąlyčio su misionieriais sutiktini didžiadvasiškai, šiltai ir broliškai.

Eucharistijai taip pat būdingas išsiuntimo į misijas matmuo. Kiekvienų Mišių pabaigoje susirinkusieji pasiunčiami gyventi visuomenėje kaip misionieriai. Eucharistija, kaip Viešpaties Paschos atminimas, vis iš naujo sudabartina Jėzaus Kristaus, iš meilės Tėvui ir mums atidavusio savo gyvybę dėl mūsų atpirkimo, taigi mylėjusio mus iki galo, mirtį ir prisikėlimą. Kristaus auka – didžiausias Dievo meilės mums aktas.

Švęsdama Eucharistiją ir vertai priimdama Jėzaus Kūno ir Kraujo sakramentą, krikščionių bendruomenė artimai susivienija su Viešpačiu ir yra pripildoma jo begalinės meilės. Ji kaskart iš naujo gauna Jėzaus įsakymą: „Mylėkite vieni kitus taip, kaip aš jus mylėjau“ ir, įsitikinus Dievo išganingu gailestingumu, jaučiasi Šventosios Dvasios skatinama eiti skelbti gerosios naujienos apie Dievo meilę ir viltį visai kūriniui. Vatikano II Susirinkimo dekretu *Presbyterorum ordinis*, 5 parašyta: „Eucharistija šviečia kaip viso Evangelijos skelbimo šaltinis ir viršūnė.“ Dėl šios priežasties kunigams esmiškai svarbu kasdien švęsti Eucharistiją, net ir tada, kai nėra tautos.

3. Kitų sakramentų pašventinamoji galia irgi kyla iš Kristaus mirties ir prisikėlimo, todėl jais taip pat skelbiamas neišsemiamas Dievo gailestingumas. Gražiai, kilniai, susikaupus ir maldingai švęsti sakramentus pagal liturgijos nuostatus savaime tampa labai veiksminga dalyvaujančių tikinčiųjų evangelizacija. Dievas yra Grožis, todėl liturgijos šventimo grožis yra vienas iš būdų, vedančių prie jo slėpinio.

4. Turime melstis, kad Viešpats iš naujo pažadintų bažnytinės bendruomenės, jos ganytojų ir narių pašaukimą misionieriauti. Jėzus sako: „Pjūtis didelė, o darbininkų maža. Melskite pjūties šeiminką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį“ (Mt 9, 37–38). Malda turi didžiausią galią Dievo akivaizdoje. Jėzus taip apibūdina jos poveikį: „Prašykite, ir jums bus duota“ (Mt 7, 7); „Visa, ko tikėdami melsite, – gausite“ (Mt 7, 7); „Ir ko tik prašysite dėl mano vardo, aš padarysiu, kad Tėvas būtų pašlovintas Sūnuje. Ko tik prašysite manęs dėl mano vardo, aš padarysiu“ (Jn 14, 13–14).

5. Pravartu pabrėžti, kad Sutaikinimo sakramentui individualios išpažinties forma būdingas gilus, esminis misionieriškumas. Jam patikėtos misijos ir savo paties šventėjimo labai kunigas pašauktas sąžiningai ir reguliariai praktikuoti šį sakramentą, pirmiausia dėl savo paties gerovės, ir kartu būti sąžiningas ir dosnus jo teikėjas.

6. Pastoracinė kunigo tarnyba skirta visai krikščionių bendruomenei. Todėl pirmutinė misionieriška kunigo užduotis yra krikščioniškosios tautos atgimimas ir rūpinimasis bendruomeniniu krikščioniškosios patirties matmeniu.

7. Galiausiai kunigas turėtų geriau suvokti mūsų dienų vyrus ir moteris, kartais nesąmoningai, kamuojantį alkį – Dievo patyrimo ir mokymo, kuris neša išganymą, alkį; tiesos apie galutinę asmens ir bendruomenės paskirtį skelbimo alkį; krikščioniškosios religijos, gebančios per-smelkti kiekvieną gyvenimo aspektą ir kasdien gyvenimą keisti, alkį (34). Tą numaldyti galiausiai gali tik Vieš-

pats Jėzus, ir visada būtina neužmiršti, kad „pastoracinė meilė yra vidinis ir dinaminis pradai, gebantis suvienyti daugialypę ir įvairią kunigo pastoracinę veiklą“ (35).

Munus regendi plotmėje

1. Bažnytinėse bendruomenėse, parapijose būtina rengti misijoms ir tą darbą organizuoti. Geras pasirėngimas misijoms ir aiški to darbo organizacija duos gausėsių vaisių. Žinoma, privalu neužmiršti malonės pirmumo, bet, priešingai, tai išryškinti. Pirmutinis misijų veikėjas yra Šventoji Dvasia, todėl turime jos nepaliaujamai ir kupini didelio pasitikėjimo šauktis. Būtent ji bendruomenės narių širdyse įžiebs naują liepsną, tą taip reikalingą aistrą misionieriauti. Tačiau vaidmuo tenka ir žmogaus laisvei. Bendruomenės ganytojams privalu ieškoti veiksmingiausių ir tinkamiausių misijų darbo organizavimo priemonių.

2. Taip pat būtina naudotis gera misionieravimo metodologija. Bažnyčia šioje srityje yra sukaupusi dūtkstantmetę patirtį, tačiau kiekvieną istorinę epochą lydi naujos aplinkybės, kurių misionieriaujant paisytina. Nemažai metodologijų jau išplėtota ir sėkmingai išbandyta dalinių Bažnyčių praktikoje. Vyskupų konferencijos ir vyskupijos šiuo klausimu turėtų parengti atitinkamas gaires.

3. Pirmučiausia būtina artintis prie vargšų, dažnai gyvenančių miestų pakraščiuose ir kaimo vietovėse, nes Evangelija pirmiausia skirta jiems. Tai reiškia, kad Evangelijos skelbimą turėtų lydėti veiksminga ir meilės kupina veikla, kuria būtų skatinamas visapusiškas žmogiškumas. Jėzus Kristus turi būti tikrai skelbiamas vargšams kaip Geroji Naujiena, kelianti jiems džiaugsmą ir žadinanti viltį (36).

4. Pageidautina, kad parapijų ir vyskupijų misijos neapsiribotų tam tikru laikotarpiu. Kadangi Bažnyčia savo prigimtimi misionieriška, vadinasi, misijos turėtų būti nuolatinis Bažnyčios gyvenimo ir veiklos aspektas. Be abejo, bus intensyvesnių laikotarpių, tačiau misijos niekada neturėtų būti laikomos užbaigtos ir nutraukiamos. Priešingai, pastangos misionieriauti tvirtai ir plačiai įtrauktinos į pačią dalinę Bažnyčios bei jos bendruomenių struktūrą ir gyvenimą.

Tai leistų autentiškai atsinaujinti ir būtų vertingas veiksnys šiandienei Bažnyčiai iš naujo sustiprinti ir atjauninti. Lygiai taip pat kunigų misionieriškumas yra nenutrūkstamo pobūdžio; nepaisant užimamų pareigų ar tarnybos trukmės, jie pašaukti misionieriauti iki paskutinės savo žemiškojo gyvenimo dienos, nes misija neperskiriama susijusi su jų gautais šventimais.

3.4. Kunigų misionieriškas ugdymas

Visi kunigai turi būti savitai ir rūpestingai ugdomi misionieriauti turint galvoje tai, kad Bažnyčia trokšta iš naujo uoliai ir neatidėliotinai įsipareigoti misijai *ad gentes* ir misionieriškai evangelizacijai, besitaikančiai į tuos, kurie veikliai nebedalyvauja bažnytinės bendruomenės gyvenime. Tas ugdymas turėtų prasidėti seminarijoje, pirmiausia per dvasinį vadovavimą ir rūpestingomis bei išsamiomis Šventimų sakramento, išjudinančio sau pačiam esmiškai būdingą misionierišką dinamiką, studijomis.

Rėngimas misionieriauti taip pat gali būti naudingas ir galbūt būtinas jau iššventintiems kunigams ir įtrauktinas į kunigų nuolatinio ugdymo programas. Neatidėliotino poreikio misionieriauti suvokimas, viena vertus, ir galbūt kunigų pasirėngimo misionieriauti ar misionieriškojo dvasingumo stygius, kita vertus, turėtų vyskupus ir vyresniusius paskatinti imtis reikiamų priemonių misijoms rengti ir giliam bei įkvepiančiam misionieriškam kunigų dvasingumui atnaujinti.

Galima pabrėžti, jog vienas iš pagrindinių misijos aspektų yra jos neatidėliotinumai suvokimas. Tai reiškia, kad kandidatų į kunigiškąją tarnybą ugdymas turi būti paženklintas savito dėmesio misijai.

Nors pašaukimų visame pasaulyje gausėja – tiesa, vis dar nepakankamai, o Vakaruose padėtis net kelia nerimą, – Bažnyčios ateitis vis dėlto absoliučiai priklausys nuo tokio ugdymo: kunigas, turintis aišką asmeninę tapatybę, gerai parengtas žmogiškuoju, intelektiniu, dvasiniu ir pastoraciniu aspektu, veiksmingiau skatins naujus pašaukimus, nes savo iššventinimą jau išgyvens kaip misiją, džiaugdamsis bei būdamas tikras Viešpaties meile savo kunigiškajai egzistencijai, skleis „gerą Kristaus kvapą“ ir kiekvieną savo tarnybos akimirką laikys proga misionieriauti.

Dar reikalingiau atrodo sudaryti „grandinę“, sujungiančią ugdymo seminarijoje laikotarpį, pirmuosius kunigiškios tarnybos metus ir nuolatinį ugdymą (37). Tie laikotarpiai turėtų būti vienas su kitu susiję ir absoliučiai darniai derėti, nes tik taip dvasininkijos nariai gali vis labiau tapti tuo, kuo iš tikrųjų yra, – būtinu ir brangiu perlu, Kristaus dovanojamu Bažnyčiai ir visai žmonijai.

Pabaiga

Jei misionieriškumas yra esminis bažnytinės tapatybės elementas, turime būti dėkingi Viešpačiui, kuris – ir per nesėną popiežių magisteriumą – leido tai iš naujo aiškiai suvokti visai Bažnyčiai ir konkrečiai kunigams.

Primygtinis poreikis misionieriauti pasaulyje iš tiesų didelis ir reikalauja atnaujinti pastoracinę praktiką taip, kad krikščionių bendruomenė suvoktų save kaip „nepaliaujamai vykdančią misiją“ ir *ad gentes*, ir ten, kur Bažnyčia jau įsitvirtinusi, t. y. kur ieškotini tie, kurie jau pakrikštyti ir, vadinas, turi teisę būti mūsų evangelizuoti.

Geriausios Bažnyčios ir jos kunigų pajėgos visada įsitraukusios į *kerigmos* skelbimą, kuri yra Viešpaties mums patikėtos misijos esmė. Ši „nenutrūkstama trauka misijų link“ negali neženklinėti kunigo tapatybės, jo pagrindinis kelias į savo paties išganyką ir, vadinas, autentišką savo kaip žmogaus įgyvendinimą yra misionieriškas *tria munera* vykdymas.

Tikras ir veiklus visų Bažnyčios kūno narių (vyskupų, kunigų, diakonų, pašvęstųjų asmenų ir pasauliečių) įsitraukimas į misiją leis geriau parodyti regimąją vienybę, taip esmiškai svarbią veikmingam krikščionių liudijimui.

Kunigo misionieriška tapatybė, kaip tokia, turi nepaliaujamai lygiuotis į Švenčiausiąją Mergele Mariją, kuri, kupina malonės, atnešė pasaulio Viešpatį ir visais laikais nepaliauja lankiusi žemėje keliaujančių žmonių, kad parodytų jiems Jėzaus iš Nazareto, Viešpaties ir Kristaus, veidą ir vestų juos į amžinąją bendrystę su Dievu.

Vatikanas, 2010 m. birželio 29 d., Šv. Petro ir Pauliaus iškilmė

Kardinolas Cláudio Hummes
San Paulo arkivyskupas emeritas
Prefektas

Mauro Piacenza
Titulinis Viktorianos arkivyskupas
Sekretorius

Nuorodos

- (1) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Ad gentes*, 2; plg. 5–6 ir 9–10; Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 8; 13; 17; 23; Dekretas *Christus Dominus*, 6.
- (2) Plg. Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi* (1975 12 08), 2; 4–5; 14; Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio* (1990 12 07), 1; Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Novo millennio ineunte* (2001 01 06), 1; 40; 58.
- (3) Benediktas XVI, per Pasaulinę jaunimo dieną (2005 m.) kreipdamasis į Vokietijos vyskopus, pasakė: „Žinome, kad

plinta sekuliarizacija ir nukrikščionėjimas, kad auga reliatyvizmas, kad katalikiškosios etikos ir moralės įtaka vis menksa. Nemažai žmonių apleidžia Bažnyčią arba, jei pasilieka, pripažįsta tik dalį katalikiškojo mokymo, atsirinkdami sau tinkamus aspektus. Nerimą toliau kelia religinė padėtis Rytuose, kur, kaip žinoma, didžiuma gyventojų nekrikštyti ir neturi jokie ryšio su Bažnyčia, dažnai apskritai nieko nežino apie Kristų ir Bažnyčią. Tokie dalykai yra iššūkiai. Jūs patys, brangūs broliai, <...> kartojo: *Tapome misijų šalimi*. <...> Todėl manau, jog turime rimtai pamąstyti, kaip šiandien tikrai galėtume vykdyti evangelizaciją, ne tik naująją evangelizaciją, bet dažnai būtent ir pirmąją evangelizaciją. Žmonės nepažįsta Dievo, nepažįsta Kristaus. Radosi naujoji pagonybė, neužtenka pastangų išlaikyti esamą kaimenę – tai labai svarbu, tačiau neišvengiamai peršasi didžiulis klausimas: kas yra gyvenimas? Manau, jog visi bendromis pastangomis turime stengtis atrasti naujų būdų, kaip į šiandienį pasaulį nešti Evangeliją, ten skelbti Kristų ir statydinti tikėjimą“ (Kalba Kelno arkivyskupijos kunigų seminarijos Pijaus salėje, 2005 08 21). Romos dvasininkams popiežius Benediktas XVI savo pontifikato pradžioje pabrėžė jau vykdomos misijos mieste svarbą (plg. Kreipimasis į Romos dvasininkus, 2005 05 13). Apsilankymo Brazilijoje metu 2007 m. gegužę pradėdamas Lotynų Amerikos ir Karibų regiono vyskupų 5-ąjį visuotinį susirinkimą „Jėzaus Kristaus mokiniai ir misionieriai, kad mūsų tautos Jame atrastų gyvenimą“, popiežius ragino Brazilijos vyskopus imtis tikros „misijos“, adresuotos tiems, kurie – nors ir pakrikštyti – dėl įvairių istorinių aplinkybių dar nėra pakankamai evangelizuoti“ (plg. Kreipimasis į Brazilijos vyskopus San Paulo katedroje, 2007 05 11).

- (4) Tarp tekstų, susijusių su šiuo siuntimu, atrandame: *Jn* 3, 14; 4, 34; 5, 23–24; 30, 37; 6, 39.44.57; 7, 16.18.28; 8, 26.29.42; 9, 4; 11, 42; 14, 24; 17, 3.18; *1 Jn* 4, 9.14.
- (5) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 690.
- (6) Taip pat plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastores dabo vobis* (1992 03 25), 22.
- (7) Ten pat, 12: „Taigi ryšys su Kristumi yra absoliučiai būtina sąlyga visai kunigystės tikrovei suprasti.“
- (8) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 28.
- (9) Plg. Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1582.
- (10) Plg. Benediktas XVI. Homilija per krizmos šv. Mišias (2009 04 09); Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastores dabo vobis* (1992 03 25), 12; 16.
- (11) Benediktas XVI. Kreipimasis į Dvasininkijos kongregacijos visuotinio susirinkimo dalyvius (2009 03 16). Tikintieji „naujais žmonėmis“ neabejotinai padaromi Krikšto sakramentu. Šventimų sakramentu, viena vertus, tiksliai apibrėžiama ir aktualizuojama tai, ką kunigas turi bendra su visais tikinčiaisiais, ir, kita vertus, atskleidžiama, kokia yra įšventinamosios kunigystės prigimtis, t. y. ką reiškia būti visiškai susijusiam su Kristumi, Bažnyčios Galva ir Ganytoju, tarnauti

naujajai kūrinių, kylančiai iš krikšto maldynės: *Vobis enim sum episcopus*, – yra pasakęs šv. Augustinas, – *vobiscum sum christianus*.

(12) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Presbyterorum ordinis*, 4–6. Išsamiai *tria munera* aptariama: Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastores dabo vobis* (1992 03 25), 26.

(13) Ten pat, 32.

(14) Plg. ten pat, 26; Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio* (1990 12 07), 67.

(15) Plg. A. Vanhoye. *Presbres anciens, presbres nouveau selon le Nouveau Testament*. Paris, 1980, 346.

(16) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastores dabo vobis* (1992 03 25), 12.

(17) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Ad gentes*, 1.

(18) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Deklaracija *Nostra aetate*, 1; Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 24; plg. ten pat, 29; 32; 92.

(19) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 45.

(20) Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Pastor gregis* (2003 10 16), 9: „Šios trys funkcijos yra glaudžiai tarpusavyje susijusios, jos viena kitą paaiškina, sąlygoja ir nušviečia. Būtent todėl vyskupas, mokydamas drauge šventina ir vadovauja Dievo tautai; šventindamas moko ir vadovauja; vadovaudamas moko ir šventina. Šventasis Augustinas vyskupo tarnybos visumą apibrėžia kaip *amoris officium*.“ Kas čia pasakyta apie vyskopus, lygiai taip pat, atsižvelgiant į atitinkamus skirtumus, taikytina ir kunigams.

(21) Kreipimasis Kelno kunigų seminarijos Pijaus salėje (2005 08 21).

(22) Plg. Jonas Paulius II. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Ecclesia in America* (1999 01 22), 12.

(23) Benediktas XVI per savo kalėdinį kreipimąsi į Romos kuriją 2009 m. gruodžio 21 d. pareiškė: „Niekas negali pažinti Kristaus vien teoriškai. Gerai išsimokslinus, galima žinoti viską, kas apie jį pasakyta Šventajame Rašte, tačiau taip niekada jo ir nesusitikti. Neatimama Jėzaus pažinimo, persiėmimo jo nusistatymu dalis, pasak Laiško filipiečiams (2, 5), yra keliavimas kartu su juo. <...> Susitikimas su Jėzumi Kristumi reikalauja įsiklausymo, atsakymo meldžiantis ir įgyvendinant tai, ką jis mums sako. Pažindami Kristų, pažįstame Dievą ir, tik pradėdami nuo Dievo, suprantame žmogų ir pasaulį – pasaulį, kuris kitaip neturėtų prasmės. Tad tapimas Kristaus mokiniu yra auklėjamoji kelionė savo tikrosios būties, tinkamo buvimo žmogumi link.“

(24) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 9.

(25) Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Presbyterorum ordinis*, 10.

(26) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 28; Dekretas *Ad gentes*, 39; Paulius VI. Apaštališkasis paraginimas *Evangelii nuntiandi* (1975 12 08), 68; Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio* (1990 12 07), 67.

(27) Popiežius Benediktas XVI, ragindamas Brazilijos vyskopus „įsitraukti į apaštalavimą kaip tikrąją misiją kaimenėje, kurią sudaro Katalikų Bažnyčia Brazilijoje“, pridūrė, kad būtina „visomis išgalėmis ieškoti atkritusių ir mažai arba nieko apie Jėzų Kristų nežinančių katalikų. <...> Vienu žodžiu, reikalinga evangelizacinė misija, gebanti išjudinti visas gyvybines jėgas šioje didžiulėje kaimenėje. Turiu galvoje kunigus, pašvęstuosius asmenis ir pasauliečius, dažnai net sunkiomis sąlygomis pasiaukojamai skleidžiančius Evangelijos tiesą. <...> Šiame evangelizaciniame darbe bažnytinė bendruomenė turėtų aiškiai imtis pastoracinių iniciatyvų, pirmiausia siųsti misionierius, pasauliečius ar pašvęstuosius asmenis į namus miestų pakraščiuose ir centruose. <...> Vargšai, gyvenantys priemiesčiuose ar kaimo vietovėse, turi pajusti, kad Bažnyčia yra arti jų, rūpindamasi jų pagrindiniais poreikiais, gindama jų teises ir kartu su jais statydindama visuomenę, grįstą teisingumu ir taika. Evangelija ypač skirta vargdieniui, ir vyskupas, imdamas pavyzdį iš Gerojo Ganytojo, privalo ypač stengtis teikdamas jiems dieviškąją tikėjimo paguodą, neužmiršdamas ir jų jaučiamo *materialios duonos* poreikio. Enciklikoje *Deus caritas est* pabrėžiau, kad Bažnyčia negali apleisti gailėstingosios meilės tarnybos, lygiai kaip ir sakramentų bei žodžio“ (Kreipimasis į Brazilijos vyskopus San Paulo katedroje [2007 05 11]).

(28) Plg. Kanonų teisės kodeksas, kan. 229 § 1 ir kan. 757.

(29) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dekretas *Presbyterorum ordinis*, 14.

(30) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio* (1990 12 07), 44.

(31) Benediktas XVI. Apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis*, (2007 02 22), 84.

(32) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į Brazilijos vyskopus San Paulo katedroje (2007 05 11), 3.

(33) Plg. Tikėjimo mokymo kongregacija. Deklaracija *Dominus Iesus* (2000 08 06), 4.

(34) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 35.

(35) Dvasininkijos kongregacija. Kunigų tarnybos ir gyvenimo vadovas *Tota Ecclesia* (1994 01 31), 43.

(36) Plg. Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 22; Kreipimasis į Brazilijos vyskopus San Paulo katedroje (2007 05 11), 3.

(37) Plg. Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio* (1990 12 07), 83.

Paskyrimai

Kun. **Vytautas Kurtinaitis** paskirtas Kriukų Šv. Lauryno parapijos administratoriumi.

Kun. **Eduardas Semaška** atleistas iš Kriukų parapijos klebono pareigų, paskirtas eiti Jonišio ir Gasčiūnų parapijų klebono bei Jonišio dekanato dekanato pareigas. -Š-

Panaikinta suspendavimo bausmė

Šiaulių vyskupijos kunigui **Vytautui Kurtinaičiui** 2011-03-16 dekretu Nr. D-006/11 panaikinta suspendavimo bausmė (*a sacris*). -Š-

Lietuvos krikščioniškojo gyvenimo bendruomenės suvažiavimas

Kovo 19 d. Kauno jėzuitų gimnazijos sporto salėje vyko Lietuvos krikščioniškojo gyvenimo bendruomenės suvažiavimas. Jame dalyvavo per 70 bendruomenės narių iš Vilniaus, Kauno, Alytaus, Panevėžio, Anykščių, Rokiškio, Šiaulių, trys svečiai iš Latvijos, kunigai jėzuitai: Jėzaus draugijos Latvijos ir Lietuvos provincijos provincijolas kun. Gintaras Vitkus, kun. Stasys Kazėnas, kun. Algis ir Aldonas Gudaičiai, kun. Mindaugas Malinauskas. Suvažiavimas pradėtas bendra malda. Sveikinimo žodį taręs provincijolas kun. Gintaras Vitkus SJ pasidžiaugė susirinkimu didesnei Dievo garbei ir palinkėjo saugoti Dievo malonę savyje ir aplink save bei išlikti tokiems pat patikimiems, koks buvo šv. Juozapas, kuris pasiėmė Sūnų ir motiną ir globojo juos visą gyvenimą.

Konferenciją „Pasauliečiai Bažnyčioje ir pasaulyje“ vedęs ateitininkas, visuomenės veikėjas Petras Plumpa nuoširdžiai ir įdomiai pasakojo, kaip, nuo vaikystės mėgęs žiūrėti į žvaigždes, ieškojo Dievo ženklų savo gyvenime. Sovietmečiu už pagrindinę veiklą kalėjus lageriuose, Petras Plumpa dalijosi savo išgyvenimais, kaip ten, lagerio bendruomenėje, kurią sudarė kunigai ir pasauliečiai, ji

Vilniaus arkivyskupą kardinolą Audrį Juozą Bačkį nuoširdžiai sveikiname kunigystės 50-mečio proga.

„Bažnyčios žinių“ redakcija

Paminėtas kardinolo A. J. Bačkio kunigystės 50-metis

Kovo 18 d. sukako 50 metų, kai Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis Romoje, Šv. Jono bazilikoje Laterane, išventintas kunigu. Penktadienį, kovo 18 d., šiai progai skirtame vakare arkivyskupo įsteigtame Bažnytinio paveldo muziejuje Jo Eminenciją kalbino talkininkai pasauliečiai menotyrininkė Giedrė Jankevičiūtė, filosofė Nerija Putinaitė ir poetas Antanas Gailius. Buvo parodytas biografinis fotopasakojimas ir skaidrės su arkivyskupo pastangomis atkurtais bažnytiniais pastatais bei interjerais. Sukaktvininką sveikino Seimo pirmininkė Irena Degutienė, Vyriausybės vadovas Andrius Kubilius su ministrais, parlamentinė grupė „Už žmogaus orumą“, kiti politikai ir gausiai dalyvavę akademinės bei kultūrinės visuomenės atstovai. Greta gėlių ir knygų, daugelis sveikintojų arkivyskupui įteikė paramą jo globojamiems šalpos projektams.

Kovo 19-ąją, Šv. Juozapo iškilmių dieną, kardinolas Vilniaus arkikatedroje šventė Eucharistiją su broliais dvasininkais. Šv. Mišias koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Luigi Bonazzi, dešimt Lietuvos vyskupų ir per šimtą arkivyskupijos kunigų bei čia tarnaujančių įvairių kongregacijų tėvų vienuolių. Pamaldose dalyvavo brolišku krikščionių bendruomenių Lietuvoje vadovai – stačiatikių arkivyskupas Inokentijus ir evangelikų liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis. Vilniaus ganytojas prie altoriaus žengė su naujais liturginiais drabužiais, puoštais austiniu linu, šis lietuvių meistrų darbas yra arkivyskupijoje dirbančių dvasininkų dovana ganytojui kunigystės 50-mečio proga. Kita proginė dovana, kurią arkivyskupui drauge įteikė kunigai ir pasauliečiai bendradarbiai, – kardinolo į popiežiškuosius universitetus studijuoti siųstų, remtų ar tolesniam akademiniam darbui skatintų įvairiose humanitarinėse srityse dirbančių tyrėjų straipsnių ir esė rinkinys „Kunigas“, vadinamasis *Festschrift*. Knygos pradžioje įdėtas sukaktvininko tarnystės kelią iliustruojančių fotografijų pluoštas ir Jo Šventenybės popiežiaus Benedikto XVI laiškas, kuriuo Šventasis Tėvas pasveikino kardinolą su kunigystės sukaktimi, suteikdamas apaštališkąjį palaiminimą jam ir visai Vilniaus arkivyskupijos bendruomenei.

Kardinolas homilijoje dėkojo Dievui už kunigystės dovaną, kurią kiekvienas dvasininkas nešioja tarsi moliniame inde ir tik Viešpaties meilės bei gailėtingumo dėka vykdo savo tarnystę. Ganytojas dėkojo už žmones, lydėjusius gyvenimo keliu: tėvus, šeimą, kunigus, kurie įkvėpė tarnystei, buvo dvasios tėvais, draugus, vienuolius ir katechetus, ypač už dabartinius bendradarbius – Vilniaus arkivyskupijos kunigus. Kardinolas prisiminė šv. Augustino žodžius: „Jums esu vyskupas, o su jumis – kunigas.“ Be visų šių žmonių vyskupas negalėtų atlikti savo tarnystės. Pasirinktas kelias įpareigoja nešti viltį kenčiantiems, atšalusiems nuo tikėjimo, Dievo dar nepažįstantiems žmonėms. Kunigas kviečiamas tapti Kristaus draugu, patirti Jo artumą Mišiose, adoracijoje, mąstyti Dievo žodį. Be bendrystės su Kristumi kunigas negali apie tikėjimą kalbėti kitiems. Kunigui svarbu būti arti žmonių, tik tada juos galima paguosti, suprasti, gydyti dvasines jų žaizdas. Tad svarbu,

kad žmonės kunigo asmenyje sutiktų brolių, tėvą, patį Kristų, kuris palaiko, stiprina ir teikia viltį. Gavę kunigystės dovaną, esame kviečiami daryti tai, ką atliko šv. Juozapas, Šventosios Šeimos globėjas. Jam buvo patikėta tėvo vieta ir pareigos. Ganytojas maldoje prašė šv. Juozapo užtarimo, kad visi kunigai savo misiją vykdytų pasitikėdami šio globėjo rūpesčiu ir išmokyti taip pasikliauti Dievu, kaip tai darė Šventosios Šeimos globėjas. Šiais laikais labai reikia gilaus pasitikėjimo ir drąsos nešti Dievą, nes pasaulyje priešškumas tikėjimui tik didėja. Nepaisant sunkumų, tikinčiųjų užduotis yra eiti pirmyn ir vis kartoti: „Jėzau, pasitikiu Tavimi.“

Po Eucharistijos šventimo kardinolą Audrį Juozą Bačkį popiežiaus Benedikto XVI vardu pasveikino apaštališkasis nuncijus Lietuvai arkivyskupas Luigi Bonazzi. Vilniaus arkikatedroje buvo perskaitytas popiežiaus sveikinimas.

Po iškilnių Vilniaus arkikatedroje arkivyskupijos kurijoje surengtas svečių priėmimas. Kardinolą sveikino Lietuvos stačiatikių metropolitas Inokentijus, Lietuvos evangelikų liuteronų bažnyčios vyskupas Mindaugas Sabutis, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. Žydrūnas Vabuolas, katalikiškųjų organizacijų, bendruomenių atstovai.

Kovo 20 d., sekmadienį, po 10 val. šv. Mišių, kurias Vilniaus arkikatedroje aukojo kardinolas, jį Šv. Kazimiero koplyčioje sveikino visi tikintieji, įvairių katalikiškųjų bendruomenių ir grupelių atstovai. Į sukaktuves atvyko būrelis arkivyskupo bendramokslų, bendradarbių ir dar pirmaisiais kunigystės metais įkurtos bei vadovautos jaunimo maldos grupės narių iš Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų, Airijos.

1937 m. vasario 1 d. gimęs Audrys Juozas Bačkis į kunigus buvo iššventintas 1961 m. kovo 18-ąją, Romos katedroje – Laterano Šv. Jono bazilikoje ir inkardinuotas Kauno arkivyskupijoje. Kunigystės šventimus būsimam kardinolui suteikė tuometinis popiežiaus vikaras Romos miestui kardinolas Luigi Traglia. Kitą dieną, kovo 19-ąją, Šv. Juozapo iškilnių dieną, naujasis kunigas aukojo primicijų Mišias Popiežiškosios Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos koplyčioje Romoje.

Audrys Juozas Bačkis gimė Kaune, Lietuvos diplomato dr. Stasio Bačchio ir mokytojos Onos Galvydaitės-Bačkienės šeimoje. 1938 m. šeima išvyko į Paryžių, kur tėvas ėjo Lietuvos diplomato pareigas. Paryžiuje A. J. Bačkis baigė katalikų gimnaziją ir įstojo į Paryžiaus kunigų seminariją. 1957 m. persikėlė į Šv. Kazimiero lietuvių kolegiją Romoje, 1964 m. baigė teologijos studijas Šventojo Sosto diplomatinėje akademijoje ir Romos popiežiškajame Grigaliaus universitete, apgynė Bažnyčios teisės doktoratą. 1964 m. pašauktas į Šventojo Sosto diplomatinę tarnybą, Audrys Juozas Bačkis dirbo nunciatūrose Filipinuose, Kosta Rikoje, Turkijoje, Nigerijoje. 1974–1988 m. dirbo Vatikano valstybės Viešųjų reikalų taryboje.

1988 m. spalio 4 d. popiežius Jonas Paulius II Audrį Juozą Bačkį konsekraavo vyskupu. Tais pačiais metais jis paskirtas arkivyskupu ir nuncijumi Olandijoje. 1991 m. gruodžio 24 d. popiežiui įkūrus Vilniaus bažnytinę provinciją paskirtas Vilniaus arkivyskupu metropolitu. 2001 m. vasario 21 d. arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis buvo pakeltas Šventosios Romos Bažnyčios kardinolu.

-Vn, ksb-

palaikė bendra malda ir Šventasis Raštas. Prelegentas pabrėžė, kad maitinimasis Šventuoju Raštu pagimdo norą tuo gyvybės šaltiniu dalytis su kitais, nuo to prasideda apaštalavimas, kurio pirmas žingsnis yra Dievo pažinimas. Ir dar krikščionio gyvenimas neįsivaizduojamas be sakramentų, ypač Eucharistijos. Tautos, turinčios apaštalavimo dvasią ir praktikuojančios sakramentus, geba pasiaukoti pačiomis sunkiausiomis sąlygomis: maitinimasis Kristaus Kūnu ir Krauju išugdo gebėjimą aukotis, kaip tai darė Kristus, dėl kitų. Jei žmogaus širdis panaši į Jėzaus Širdį, jo nereikia raginti apaštalauti. Po konferencijos suvažiavimo dalyviai mažose grupelėse gvildeno lektoriaus pateiktus klausimus. Grupelių įžvalgos po pietų buvo pristatytos visiems.

KG bendruomenės metų peržvalgą pristatė LKG bendruomenės pirmininkė Kristina Rankelytė. Šiuo metu KG bendruomenę sudaro 25 vietinės bendruomenės Vilniuje, Kaune, Alytuje, Rokiškyje, Panevėžyje, Šiauliuose, Anykščiuose. Jau yra vietinių bendruomenių užuomazgos Kupiškėje, Kelmėje, Telšiuose ir Molėtuose. Šiuo metu bendruomenę sudaro 215 narių. Su finansine metų ataskaita supažindino bendruomenės išdininkė Sigutė Martinkevičiūtė. Balsuota už bendruomenės logotipo pateiktą variantą. Naujasis KG bendruomenės asistentas kun. Algis Gudaitis SJ pasidžiaugė susitikimu, galimybe apžvelgti, kas per metus nuveikta, vieniems su kitais susitikti, pabendrauti, palinkėjo grįžus prie savo kasdienių įprastų darbų toliau gyventi taip, kad kiti matytų tame gyvenime Kristų. Suvažiavimas baigtas Eucharistijos šventimu Pranciškaus Ksavero bažnyčioje. -vm-

Giesmių šventė

Kovo 5 d. Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje vyko Panevėžio vyskupijos jaunimo centro organizuota giesmių šventė, skirta Lietuvos, jaunimo ir Panevėžio vyskupijos globėjui šv. Kazimierui. Sumos šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Per šv. Mišias

kartu giedoja 15 chorų iš įvairių Lietuvos vietų: Klaipėdos, Utenos, Zarasų, Biržų, Ramygalos, Užpalių, Joniškėlio, Krekenavos, Truskavos, Panevėžio. Šv. Mišioms 16-os giesmių repertuarą parengė ir chorams akompanavo Panevėžio katedros vargonininkas Antanas Šauklys. Po pamokslų ateitininkai, vadovaujami vyskupo, davė žodį, jiems Panevėžio ateitininkų valdybos nariai įteikė ateitininkų ženklelius. Po šv. Mišių penki chorai vienas po kito atliko įvairias giesmes šv. Kazimierui. Vėliau šlovinimo valandą vedė neseniai susibūrusi Panevėžio jaunimo grupė „Riba“, praėjusiais metais debiutavusi krikščioniškos muzikos festivalyje „Sielos“. Renginį vedė klierikas Ernestas Želvys ir Agnė Bagdanskytė. Vysk. Jonas Kauneckas chorų vadovams įteikė padėkas. Paskui visi rinkosi į K. Paltaroko gimnazijos salę, čia giedoja šlovinimo grupė „Juoda-balta“ su kun. Kastyčiu Šulčiumi, krikščionišką linksmavakarį vedė DJ – Remis. -lk-

Meno festivalis

Kovo 17 d. Šiauliuose, Benedikto Andruškos mokykloje, vyko sakralaus meno festivalis „Išganingos psalmių versmės“. Katalikiškojoje pradinėje mokykloje organizuojama daug įvairių renginių, tačiau festivaliu, siejusi įvairias sakralaus meno formas, džiaugtasi pirmą kartą. Organizatorių teigimu, „sakralus menas – tai tas menas, kuris šlovina Kūrėją, išaukština žmogaus krikščioniško gyvenimo grožį ir gėrį“. Dalyvauti pakviesti Šiaulių miesto bendrojo lavinimo mokyklų 1–4 klasių mokiniai. Jiems skirta užduotis – pristatyti sakralaus meno kūrinius. Siekta dailės, muzikos, dramos, šokio, literatūros menų sintezės. Tačiau, anot organizatorių, sakralaus meno festivalis – tai ne tik įvairių menų susitikimas ir susipynimas, tai kartu vientisos asmenybės ir harmoningos būties siekis. Todėl tikėtasi, kad vaikai, tapę kūrėjais, psalmių pavyzdžiu išsakys tauriausius savo vidinius išgyvenimus. Šie savo ruožtu ras atgarsį festivalio dalyvių ir jų artimųjų širdyse. Taip bus įprasminamas gavėnios laikotarpis, pasiruosta Velykų prisikėlimo slėpinių

Šv. Kazimiero atlidai Panevėžio katedroje

Kovo 5 d., vakare, 18 val. šv. Mišiomis Panevėžio katedroje prasidėjo Šv. Kazimiero atlidai, švęsti ir kovo 6-ąją, sekmadienį. Atlaidus vedė Panevėžio vyskupo vikaras pastoracijai kun. dr. Gediminas Jankūnas.

Jaunimo šv. Mišiose per pamokslą kun. Gediminas įdomiai pristatė šv. Kazimiero gyvenimą, rasdamas sąsają ir su Panevėžiu, – miesto įkūrėjas Lietuvos didysis kunigaikštis ir Lenkijos karalius Aleksandras, kuriam Panevėžyje prie Senvagės pastatytas paminklas, yra jaunesnysis šv. Kazimiero brolis. Karalaitis Kazimieras, būdamas 12–13 metų, jau turėjo vadovauti karo žygiui, mokėjo keturias kalbas, o dvidešimtmetis jaunuolis dvejus metus valdė Lenkijos valstybę: jo rankose buvo ne tik valdžia, bet ir valstybės pinigai. „Būdami tokio amžiaus, kam mes leistume pinigus?“ – klausė pamokslininkas. Kiti juos leido įvairiems malonumams, o šv. Kazimieras pagarsėjo kaip geras valdovas, sugebėjo išpirkti nemažai užstatytų dvarų. Karališkame dvare atsikratė įvairių pataikūnų. 22 metų susirgo džiova, tesulaukęs 24-erių mirė. Kodėl jis šventasis? Todėl, kad po jo mirties būta stebuklų. Ir Panevėžio katedros centrinės navos apsidėje, aukštai freskoje, pavaizduotas stebuklas ties Polocku, kai jis pasirodė kaip raitelis ant žirgo ir pervedė per patvinsią Dauguvos upę Lietuvos karius, padėdamas laimėti prieš rusų kariuomenę. Šv. Kazimieras bendravo su Dievu, kasdien dalyvaudavo šv. Mišiose. Bendravimas su Dievu yra būdas Jį pažinti ir pasiimti Jo šventumą. „Šv. Kazimieras myli Lietuvą ir lietuvius, jis pasiruošęs mums padėti gyventi pagal Dievo valią. Todėl aš linkiu ir kviečiu dažniau prisiminti šv. Kazimierą, kuris gali padėti mums tapti šventiems“, – sakė kun. Gediminas.

Sumos šv. Mišių homilijoje pamokslininkas dalijosi savo išvalgomis, kuo skiriasi geri darbai nuo dorybių – dorybės visada lydi geri darbai, o gerus darbus dorybės ne visada. Ir Jėzus atlaidų dieną skaitytoje Evangelijoje tuos, kurie jo vardu pranašavo, išvarinėjo demonus, darė stebuklus, perspėja, kad ne visi pateks į dangaus karalystę, nes Jėzui rūpi, kas yra mūsų širdyse – dorybės ar ydos. „Ir šventasis Kazimieras žinojo, kad ateis ta valanda, kai pačiam Viešpačiui turės atsakyti, ant kokių pamatų statė savo gyvenimo rūmą. Šv. Kazimieras – kasdinių pastangų ugdyti dorybes pavyzdys“, – sakė kun. Gediminas ir kvietė susirinkusiuosius per gerų darbų įpročius ugdyti dorybes.

-lk-

Vilkaviškio vyskupijos kunigų susitikimas

Kovo 15 d. Marijampolės vyskupijos Pastoracijos centre surengtas tradicinis kasmėnesinis Vilkaviškio vyskupijos kunigų susitikimas prasidėjo bendra malda, Valandų liturgija – Dienine.

Po maldos vyskupijos ganytojas Rimantas Norvila pasveikino visus pakviestas išgyti Dievo Gailestingumo metams skirtą plakatą bei primindamas šių metų svarbą tiek pastoracijoje, tiek kiekvienam asmeniškai. Paskui pakvietė žodį tarti vyskupą Arūną Poniškaitį, atvykusį į savo gimtąją vyskupiją iš Vilniaus arkivyskupijos, kur jis eina vyskupo augziliaro pareigas.

Vyskupas Arūnas Poniškaitis dalijosi mintimis apie gailestingumą švenčiamų Dievo Gailestingumo metų fone. Pirmoje susitikimo dalyje labiau akcentuotas gailestingumas kaip žmogaus kelias, vedantis į laisvę, kur Die-

vui skiriama ypatinga vieta, nes jis yra tikrojo gailestingumo šaltinis. Taip pat buvo apžvelgtos ištikimybės sau bei Dievui, malonės galingumo, vilties jėgos, Dievo meilės, gailestingumo, sustiprinto Kristaus prisikėlimu, šalia esančio gerumo, pasilenkimo prie kito žmogaus temos.

Antroje susitikimo dalyje prelegentas kalbėjo apie žmogaus kūrybiškumą, išsigrūdinantį tik pačiam teikiant ir priimant gailestingumą, be kurio neįmanomas gyvenimas nei šeimoje, nei bendruomenėje. Taip pat trumpai kalbėta apie šventąją seserį Faustina Kovalską bei jos nuodėmklausį kunigą Mykolą Sopočko, dėl kurių pasitikėjimo Dievu ir veiklumo Dievo gailestingumas tapo regimas ir per Gailestingojo Jėzaus paveikslą bei užrašytą žodį tiek sesers Faustinos dienoraštyje, tiek likusiuose kun. M. Sopočkos homilijų bei kituose tekstuose. Galiausiai vysk. A. Poniškaitis kvietė susirinkusiuosius pavieniui ir drauge su pasauliečiais apsilankyti Vilniuje ir pristatė galimą šio miesto apilankymo planą.

Kunigų susitikimas baigtas bendrais pietumis, kurių metu buvo pasveikinti įvairias sukaktis minintys kunigai.

-krb-

LVK Pirmininko pranešimas dėl tikybos pamokų privalomo dėstymo mokyklose

2011 03 17

Lietuvos Respublikos Seime svarstant naujos redakcijos Švietimo įstatymo projektą pasigirdo balsų ir raginimų į šį įstatymą įrašyti tikybos pamokų dėstymo privalomumą valstybinėse mokymo įstaigose. Tai sukėlė nemažą nuostabą ir visiškai nereikalingą pasipiktinimo bangą visuomenėje, neva Bažnyčia vėl kažko tikisi ar siekia.

Reiškiame neigiamą nuomonę ir nepritariame tokiems siūlymams įstatymo papildymams. Nuskambėję siūlymai nėra ir nebuvo derinami su Katalikų Bažnyčios vadovybe. Suprantame, kad privalomos tikybos pamokos turėtų būti tik privačiose katalikiškose mokymo įstaigose, bet ne valstybinėse mokymo įstaigose.

Šiuo metu valstybinėse mokymo įstaigose esama dorinio ugdymo pamokų pasirinkimo ir jų įgyvendinimo praktika visapusiškai pasitarnauja visiems norintiems pasirinkti tikybos arba etikos pamokas bei nepažeidžia niekieno laisvės laisvai apsispręsti dėl savo dorinio ir/ar religinio ugdymo.

Katalikų Bažnyčia gerbia žmogaus teisę laisvai pasirinkti, kokį dalyką mokytis mokykloje.

Bažnyčia primena, kad iki vaiko pilnametystės tikintiems tėvams tenka pareiga, atsakomybė bei jų krikščioniškas pašaukimas pasirūpinti, kad jų vaikas įgytų reikiamų tikėjimo žinių, augtų ir formuotųsi katalikiško ugdymo dvasia.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius
Vyskupų Konferencijos Pirmininkas

džiaugsmui. Festivalį organizavo Šiaulių Tėvo Benedikto Andruškos pradinė mokykla ir Šiaulių miesto savivaldybės Švietimo centras. Renginys prasidėjo Šv. Ignaco bažnyčioje šv. Mišiomis, kurias aukojo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Pamokslu metu ganytojas bendravo su pradinukais, gyrė juos už aktyvų dalyvavimą šv. Mišių metu, nuoširdų giedojimą. Remdamasis vaikų atsakymais, vyskupas parodė, kad Evangelija aiškiai kalba apie svarbius dalykus. Vaikai sutiko su ganytoju, jog niekas neduoda akmens prašančiam duonos. Kaip tik todėl, aiškino vyskupas, bendraujant turėtų būti daugiau širdies. „Viešpats visada mus girdi, todėl su juo bendraukime gyvai, nuoširdžiai“, – kvietė vyskupas, primindamas ryto, vakaro maldos bei sekmadienių Mišių svarbą. Antroji festivalio dalis vyko mokyklos salėje. Renginį vedusi tikybos mokytoja Vilma Klumbytė pristatė šventės dalyvius bei svečius. Mokyklos direktorė Laimutė Garbačauskienė teigė, jog festivalis mokykloje būna kiekvieną dieną, nes kasdien Viešpats šlovinamas giesmėmis. Šventės svečias, Jėzuitų bažnyčios rektorius kun. Algis Baniulis SJ, vaikams patikėjo užduotį kiekvieną sekmadienį į šv. Mišias atsivesti savo tėvus. Dalyvius bei svečius giesme „Ave Maria“ pasveikino vaikų vokalo studija „Ro-ko-ko“, vadovaujama Rasos Kaurneckaitės. Apie krikščioniškojo meno ženklus ir simbolius liturginių drabužių puošyboje pasakojo Šiaulių universiteto docentė, liturginių drabužių kūrėja Loreta Bartkevičiūtė-Valienė. Centro pradinės mokyklos antrojai padainavo dainelę „Maža avelė“. Šiaulių vyskupijos katechetikos ir jaunimo centro atstovai pakvietė į gegužę vyksiančią kasmetinę Šiaulių vyskupijos giesmių šventę „Giesmių pynė Marijai“. Tėvo Benedikto Andruškos pradinės mokyklos jaunųjų aktorijų būrelis parodė vaidinimą „Jokūbas nori būti viskuo“. Tos pačios mokyklos šokių būrelis ir „Sandoros“ pagrindinės mokyklos jaunučių choras „Viešpaties armija“ pristatė menines kompozicijas. Gegužių ir Medelyno pagrindinių mokyklų pradinukai festivalį papuošė dailės darbais. -irat-

LOZORIAUS PRIKĖLIMAS

V gavėnios sekmadienis (A)

Ez 37, 12–14; Rom 8, 8–11; Jn 11, 1–45

Betanijos kaime, visai netoli nuo Jeruzalės, suserga Jėzaus bičiulis Lozorius. Ši žinia pranešama Jėzui, tačiau jis, priešingai artimųjų lūkesčiams, visiškai neskuba. Jėzus pareiškia: „Šita liga ne mirčiai, bet Dievo garbei, – kad būtų pašlovintas Dievo Sūnus.“ Panašūs žodžiai praėjusį sekmadienį nuskambėjo apie elgetaujantį neregį. Tai rodo, kad apreiškiama svarbi tikėjimo tiesa.

Pasakojime apie Lozoriuso prikėlimą susipina du motyvai. Ir Morta, ir Marija susitikusios su Jėzumi sako tą patį: „Viešpatie, jei būtum čia buvęs, mano brolis nebūtų miręs.“ Choru prie jų prisideda kiti žydai: „Argi tas, kuris atvėrė neregiumi akis, negalėjo padaryti, kad šitas nemirtų?“ Jie neabejoja, kad Jėzus būtų galėjęs išgydyti Lozorių. Tuo jie išreiškia tikėjimą Jėzumi – gydytoju, tačiau nesitiki sulaukti iš jo nieko daugiau. Jų tikėjimas yra pernelyg menkas.

Pasakojime įpinta ir Jėzaus mintį atskleidžianti perspektyva. Dar būdamas Betanijoje, jis praneša mokiniams: „Lozorius mirė. Bet aš džiaugiuosi, kad ten nebuvo, – dėl jūsų, kad jūs įtikėtumėte.“ Jis taip pat pareiškia Mortai: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas. Ar tai tiki?“ Prie Lozoriuso kapo, kai Morta bando atkalbėti, kad nebūtų nuristas akmuo, Jėzus dar kartą jai primena: „Argi nesakiau: jei tikėsi, pamatysi Dievo šlovę?!“ Galiausiai Jėzus meldžiasi: „Tėve, dėkoju tau, kad mane išklausei. <...> Tai sakau dėl čia esančiųjų, kad jie įtikėtų, kad tu esi mane siuntęs.“ Jėzus trokšta, jog mokiniai įtikėtų ir tuo, kad jis viešpatauja gyvenimui, mirčiai ir visai kūrinijai.

Priklausomai nuo žmogaus apsisprendimo tikėjimas gali augti, tačiau taip pat gali ir mažėti. Jėzus, rūpindamasis Mortos, Marijos ir mokinių tikėjimu, uždelsė Betanijoje. Tolesnė įvykių eiga meta jų tikėjimui iššūkį. Tik augantis tikėjimas leidžia gyvenime patirti Dievo visagalybę. Už tai verta sumokėti kainą skiriantis su mylimu asmeniu, žengiant per mirties slenkstį. Lozoriuso istorija nušviečia ir mūsų gyvenimą. Daugybė neaiškių ir skausmingų įvykių atsiskleidžia nauja, anksčiau nesuvokta prasme. Panašiai kaip Marija, Morta ir mokiniai, esame Jėzaus vedami tikėjimo ugdymo keliu. Po dviejų savaitių Velykų vigilijos metu mums vėl bus iškeltas klausimas: „Ar tai tiki?“ Morta įtikėjo, kad Jėzus yra Dievo Sūnus, ir pamatė prikeltą savo brolių. Koks bus mūsų atsakas? Ar norime, kad mūsų gyvenime apsieiktų Dievo šlovė?

Klausimas, kas yra anapus mirties slenkščio, nuo amžių domino žmogų. Jobas klausė: „Kai žmogus numiršta, ar bus jis vėl gyvas?“ (Job 14, 14). Senajame Testamente pranašystės apie pomirtinį gyvenimą yra dar labai miglotos. Šiandienos skaitinyje girdėta Ezekielio pranašystė apie sudžiūvusius kaulus skelbia izraelitų grįžimą iš tremties. Pranašo minimi kapai yra tautos neištikimybė ir nuodėmės, nulėmusios Dievo bausmę ir vergystę. Tik vienatinis Dievo Sūnus atnešė Dievo apreiškimo pilnatvę (Jn 1, 18). Lozoriuso prikėlimas yra kulminacinis ženklas pirmojoje Jono evangelijos dalyje. Prieš tai apie Dievo Sūnaus misiją bylojo kiti nuostabūs įvykiai, turintys gilią teologinę prasmę: vandens pavertimas vynu Kanoje, valdininko sūnaus išgydymas, luošio išgydymas Betzatoje, duonos padauginimas. Jais atskleidžiama Dievo Sūnaus misija. Didžiausias ženklas bus Velykų slėpinyje įvyksiantis Jėzaus išaukštinimas.

Prie Lozoriuso kapo Jėzus pasirodo esąs gyvybės davėjas. Dėl ryšio su Tėvu jis gali atgaivinti mirusį bičiulį. Tačiau tai nėra magija. Jėzus – Dievas, ir per jį reiškiasi Dievo šlovė. Jėzaus dovanojama gyvybė anaipol nėra tik biologinis organizmo funkcionavimas. Jono evangelijoje gyvybė reiškia gilų vidinį Tėvo ir Sūnaus ryšį. Įsikūnijimu šis ryšys apreiškiamas žmonėms. Jėzus dovanoja kiekvienam žmogui galimybę dalyvauti šiame gyvenime. Priimti šią gyvybės dovaną leidžia tikėjimas.

Evangelija mums leidžia pažvelgti į Jėzaus širdį. Jis iškyla prieš mus kaip gyvas žmogus, o ne koks nors asketas – automatas. Jis myli Mortą, Mariją ir Lozorių, džiaugiasi atvanga jų svetinguose namuose. Jėzus verčia mirusio bičiulio. Evangelijoje pakartotinai minima, kaip jį sujaudina netektis. Tačiau dar labiau jį jaudina aplinkinių žmonių netikėjimas. Jie įsivaizduoja, kad geriau žino, kur jam derėjo būti ir kaip jis turėjo elgtis.

Jėzus leidžia savo bičiuliui numirti. Tiek Lozorių, tiek mus Jėzus gelbėja ne nuo kančios, bet per kančią. Jis gelbsti, kai viskas atrodo prarasta ir viską reikia kurti iš naujo. Taip atskleidžiama nesibaigianti Dievo šlovė. Jėzus ištaria nuostabius žodžius: „Aš esu prisikėlimas ir gyvenimas.“ Jis atskleidžia naują, iki tol nesuvoktą gyvenimo apimtį. Jėzaus pašauktas ir išėjęs iš kapo Lozorius vis dar panašus į numirėlį: jo rankos ir kojos suvystytos aprišalais, o veidas apvyniotas drobule. Jam dar teks išgyventi mirtį. Jėzui prisikėlus, drobulės lieka kape. Tik Jėzaus prisikėlimu prasideda nauja kūrinija ir pasaulio perkeitimas.

Kunigų stygiaus problema nespręstina skubotomis reformomis

(KAP) Dvasininkijos kongregacijos prefektas kardinolas Mauro Piacenza kovo 11 d. interviu šveicarų katalikų agentūrai *Kipa/Apic* sakė, kad neverta imtis skubotų bažnytinių reformų reaguojant į daugelyje regionų pastebimą kunigų trūkumą. Pasak jo, kunigų stygius yra tikrovė, sunkinanti Bažnyčios sielovados veikimą, tačiau reikia neapsiriboti vien istorine sociologine analize ar tokiais reformų projektais, kurie galėtų iškraipyti Bažnyčios veidą. Drauge jis nurodė, kad visuotinėje Bažnyčioje kunigų daugėja. Komentuodamas debatus dėl leidimo vedusiems vyrams (*viri probati*) priimti kunigystės šventimus, kardinolas ragino apdairiai pasvarstyti. Pasak jo, Bažnyčia nėra verslo įmonė. Reikia labai dėmesingai stebėti ir nevartoti vaistų, kurie, užuot gydę, iš tikrųjų tik pablogintų padėtį. Prefekto teigimu, prieš diagnozuojant kunigų trūkumą pirmiau užduotinas klausimas, ar visi tikintieji nestokoja tikėjimo, maldos ir šventybės suvokimo. Teologiniu požiūriu yra tikra, kad Dievas Bažnyčios nepaliks be kunigų.

Stiprinamos filosofijos studijos bažnytinėse aukštosiose mokyklose

(KAP, KAI) Kovo 22 d. buvo pristatytas Katalikiškojo ugdymo kongregacijos dekretas dėl bažnytinės filosofijos studijų reformavimo. Pristatydamas dekretą kongregacijos prefektas kardinolas Zenonas Grochowski pareiškė, kad juo norima sustiprinti filosofinį ugdymą bažnytinėse aukštosiose mokyklose atsiliepiant į skepticizmo, utilitarizmo bei reliatyvizmo ir nepasitikėjimo racionalumu iššūkius. Jis pabrėžė filosofijos studijų reikalingumą studijuojantiems teologijai, taip pat besirengiantiems kunigystei. Kardinolas kalbėjo apie metafizikos ir tomizmo svarbą ir priminė, kad popiežius dekretą pasirašė sausio 28

ają, Šv. Tomo Akviniečio minėjimo dieną. Katalikiškojo ugdymo kongregacijos sekretorius arkivyskupas Jean-Louis Brugues OP paaiškino, kad reformuojamas filosofijos dėstymas bažnytiniuose filosofijos fakultetuose, teologijos fakultetuose ir prie fakultetų prijungtuose institutuose. Bažnytiniuose filosofijos fakultetuose bakalaurų studijų programa pailginama nuo dvejų iki trejų metų (6 semestrų). Bažnytiniuose teologijos fakultetuose išlieka dvejų metų filosofijos studijų trukmė, tačiau reikalaujama, kad per pirmuosius dvejus teologinių studijų metus filosofijos studijos sudarytų ne mažiau kaip 60 proc. studijų programos. Tie patys reikalavimai keliami prie teologijos fakultetų afilijuotoms kunigų seminarijoms.

Pristatyta popiežiaus knyga

(KAP) Kovo 10 d. Vatikano spaudos salėje buvo pristatyta popiežiaus Benedikto XVI knygos „Jėzus iš Nazareto“ antroji dalis. Kardinolas Marc Quillet pavadino šią knygą „jaudinančiu, uždegančiu ir išlaisvinančiu liudijimu“. Pasak jo, sodraus turinio ir su įdomumu skaitoma knyga atveria naują teologinės egzegezės erą. Ši knyga suteikia pagrindą vaisingam vyskupų, teologų ir egzegetų dialogui. Kardinolo teigimu, savo knyga popiežius „kukliai prisistato egzegetų forumui“. Jis nagrinėja jų metodus bei tyrimų rezultatus ir eina drauge, tačiau sykiu žengia žingsnį pirmyn vadovaudamasis griežtais mokslo kriterijais ir tikėjimu į Šventąją Dvasią. Kardinolas pabrėžė, kad knyga neturi įpareigojamo magisteriumo pobūdžio. Tačiau jos autoriaus mokslinė reputacija ir išsamus ginčytinų klausimų aptarimas daugeliui gali padėti atsakyti į tikėjimo klausimus. Pasak kardinolo, popiežius savo knygoje siekia atskleisti ne „istorinį“ Jėzų pagal vyraujančią kritinės egzegezės liniją, bet ieško realaus Evangelijų Jėzaus, taip siekdamas tikrumo ir dėl istorinio Jėzaus figūros.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

vysk. Gintaras Grušas
kun. Ričardas Doveika

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Gediminas Jankūnas
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 750 egz.

ISSN 1392-6098

© 2011, „Bažnyčios žinios“